

Inuētariū libri tertij sniarū in .xl. eius distinctiones.

Libri tertij distinctio .i. Questio .i.

Utrum solus filius dei

naturam humanam sibi uniuert in unitatem suppo-
siti. **A**

Incarnatio uerbi est intellectu difficilis. **A**

Et quid sit intelligendum nomine incarnationis. **B**

Item dist. v. q. i. **E**

Item in quo differunt suppositum persona et natura. **B**

Item dist. v. **A**

Persona est terminus priuatiuus multis communicabilis. **B**

Communicabile ut quid et quo/ quid est. **B**

Personae diffinitio sicut **Ockham** cum sua declaratione. **E. D**

Ens completum quid est. **E**

Aliquid dicitur personari dupliciter. **E**

His creatura in se subsistit vel dependet ad per se subsistens. **E**

Recitatur opinio tenens quod creatura personatur entitate passiu-
ua et soluuntur rationes **Scoti** ad oppositum. **f**

Umo hypostatice quid est. **E**

Unde surgit difficultas intelligendi unionem nature humane
cum diuina/ sicut incarnationis mysterium. **B**

Opinio **Bregio** tenentis quod unio nature humane ad uerbum/ ni-
hil dicit positiuum distinctum a natura humana et uerbo. **B**

Sed hec opinio improbatu cū solutionibus rationū suarū. **B**

Opinio contraria **Scoti** et **Ockham** quod unio sit entitas positiua
relatiua. **f**

Rationes soluuntur. **A**

Qualis sit illa relatio: in quo fundatur: et cui unioni in creatu-
ris magis assimiletur. an sit relatio mutua ordinis etc. **L**

Forme ad subiectum est considerare duplicem habitudinem: et
cui ex illis assimilatur unio illa. **L**

Personari seu suppositari quid est. **E**

Diffinitio incarnationis: et quod incarnatio non dicit passionē. Et
quod passiuum correspondet huic actiui incarnare. **L**

Item dist. v. **E**

Opinio tertia quod unio sit qualitas absoluta: et quod ois entitas po-
sitiua sit absoluta: et nulla ratio ab absolutis distincta. **M**

Quid requirit ad terminandū suppositale dependentiam. **N**

Item questione. ij. **f**

Humana natura non uniuertur primo essentie: sed primo persone.
Et que sit ratio formalis terminandi unionem personalem na-
ture humane: an essentia uel proprietates relatiua: an persona. **N. T**

Item questione. ij. **N**

Obicitur possibilitas huius unionis personalis nature huma-
ne ad uerbi personam tñ. Similiter et factum: et quod est articulus
fidei naturaliter indemonstrabilis. **O**

Qualis proportio requiritur unibilium adinuicem: et quod perfe-
ctionalis distantia nihil impedit: quod contrariis repugnat uniu-
ri adinuicem: sed non infinite distantibus in perfectione: quod
uniri aliqua non est hoc fieri illud. **P**

Cur una persona potest assumere naturam humanam sine alia:
et non potest creare sine alia. **Q. Ibi** quid sit perfectio.

Item in .i. dist. vij. q. ij.

Utrum tres persone possint eandem naturam assumere simul et
semel. Recitantur opiniones **Scoti** et **Ockham**. **R**

Differunt causa totalis et causa sufficiens. **S**

Idem effectus potest dependere a diuersis causis sufficentibus:
sed non totalibus.

Dependentia essentialis dupliciter accipitur. **S**

Uniones numerantur sicut numerum terminorum: quod in casu non
essent una persona sed tres: si pater et filius et spiritus sanctus
eandem naturam assumerent. **S**

Essentia diuina non potest suppositare humanam naturam: licet
possit ei uniri. **T**

Differunt uniri alicui et suppositari ab aliquo. **T**

Questio. ij. Distinctionis prime.

Utrum uerbum et quelibet persona diuina indifferenter possit
assumere naturam qualibet suppositaliter. **A**

Assumi suppositaliter non est fieri suppositum. **A**

Item dist. v. q. vnica. **B**

Opinio tenens partem affirmatiuam questionis que est **Scoti**
et **Ockham** probatur multis rationibus. **A. B**

Ille sunt possibiles: deus est lapis: damnatus: diabolus: et hoc
sunt vniam opinionem. **B**

An illa sit concedenda: deus est peccator: si assumeret naturam
peccatricem. **B**

Et si deus assumeret albedinē non ideo diceretur albus. ibidē.

Recitatur opinio contraria tenens partem negatiuam questio-
nis: scilicet uerbum non potest qualibet naturam suppositali-
ter assumere. **E. D**

Umo suppositalis distinguitur ab extremis unitis. **E**

Triplex est gratia christi singularis persone capitis et unionis:
et quomodo se habent adinuicem: quod posterior: presupponit
priorē. **E**

Gratia unionis est perfectissima oim gratiarū creaturarū. **E**

Nulla natura non gratificabilis est assumptibilis. **D**

Gratia unionis inheret portioni superiori anime. **D**

Et quod per gratiam unionis inheret anime tota natura huma-
na partes et proprietates uniuertur uerbo. **D**

Responso ad rationem alterius opinionis: quomodo se repu-
gnat potentie diuine assumere naturam non gratificabilem: et
quod etiam repugnat nature assumende irrationali. **E**

Exponitur non est impossibile apud deum omne uerbum. **f**

Distantia nature irrationalis a diuina in dignitate non est causa
repugnantie quod non est assumptibilis a uerbo. **E. f**

Magis et minus dupliciter accipiuntur. **E**

Ad quem sensum conceditur omnia esse in equali potentia obe-
dientiali dei. **f. L**

Caro in sepulcro fuit uniuert uerbo per unionem inherentem ani-
me separate non carni. **f**

Responsiones ad rationes secunde opinionis contra primā. **B**

Utrum natura humana sit uniuert uerbo una uel pluribus unio-
nibus. **B**

Utrum persona diuina possit assumere personam creatam. **f**

Utrum humana natura sit in potentia neutra ad proprium sup-
positum. **L**

Utrum suppositum diuinum possit simul plures naturas assu-
mere in numero et specie distinctas. quod si sic: que esset illius as-
sumpti figura: et an essent duo supposita uel unum. **L**

Utrum suppositum creatum possit assumere aliam naturā crea-
tam et terminare eius dependentiam suppositalem duplex re-
sponso. **M. N**

Quid requiritur ad dependentiam suppositalem posse terminari
re an assumētis infinitas: et independentia ultimata. **M. N**

Distinctio. ij. Questio vnica.

Utrum uerbum simul tempore assumpserit humanam naturam
et qualibet eius partem immediate. **A**

In incarnatione attenditur corporis formatio: animatio: assump-
tio. **A**

Incarnatio quid est. **A**

Duplex est ordo temporis nature. **B**

Inter corporis formationem/ animationem et assumptionē fuit
ordo nature et non temporis. Et per omnia hec in uirgine per-
fecta sunt in instanti. **E**

Quid sit alicui uniri mediate: quid immediate. **D**

Duplex medium: extrinsecum: intrinsecum.

Item congruitatis et necessitatis quod et quo. **D**

Medium unionis quid est seu quid dicit. **D**

Duplex responso ad illam partem questionis: sicut duas opinio-
nes precedentē questione recitatas. **E. f**

Quod uerbum assumpserit naturam singulare propria singularitate. **B**

Rationes congruitatis incarnationis ex parte reparatoris/ re-
parabilis/ et reparationis. **D**

Utrum si homo non peccasset: deus incarnatus non fuisset: opi-
niones due: et soluuntur rationes utriusque: et relinquitur pro-
blema neutrum. **f**

Cur opus incarnationis est dilatatum usque in finem seculi. **L**

Distinctio. iij. Questio .i.

Utrum uirgo maria mater dei fuerit aliquādo maculata pecca-
to originali. **A**

Inuentarium libri tertij sententiarum

Quadruplex sanctitas et sanctificatio. A
Duplex hominis conceptio: seminū et naturarū q̄ est animatio. A
Opiniones due cōtrarie. Primo recitatur opinio prima tenēs partē affirmatiuam sancti Thomae et aliorum cum suis moris uis. B. C.
Qd̄ solum anima intellectiua est subiectum culpe et gratie. B
Virgo ante conceptionem secundam: que est animatio: nō fuit sanctificata. B
In ipsa animatione contraxit originale sin illā opinionem. B
In ytero ante eius natiuitatem beata virgo est sanctificata. E
Responsio vera ad questionem. G. F
Qd̄ questio non est de possibili: quia multis modis deus potuit matrem ab originali peccato preseruare: sed est de facto. F
Quid dicit originale et quomodo tollitur. F
Qd̄ omnis purgatus ab originali debito: est gratie. F
Qd̄ virgo est preseruata ab omni originali macula: quod probatur auctoritate sanctorum et ecclesie et rationibus probabilibus. B
Determinatio concilij Basiliensis. G
Approbatio eiusdem Sirti quarti. G
Soluuntur motiua opinionis opposite. D
Quod virgo maria magis indiguit redēptore ut preseruaretur a peccato: q̄ ceteri ut a peccato mundaretur. J. D
Cur non fuit preseruata a penis originale consequētibus sicut ab originali. J
Qd̄ aliter christus non contraxit: aliter virgo: et ideo seruat̄ christo excellētia sua. D
Qd̄ rationes beati Bernardi de cōceptione uirginis sint efficaces. D
Licet fuerit eadem causa originalis in uirgine et in alijs: tamen fuit in uirgine impedita. J
Qd̄ regnum non fuerit apertum uirgini ante solutionē precij: licet sine peccato cōcepta fuerit et genita: sicut nec alijs sanctis ab originali purgatis in lumbis. J
Licet virgo ab originali sit preseruata: non tamen a penis cōsequētibus: et quare. J
Aliter et ad aliud acceptata fuit satisfactio christi exhibita q̄ p̄ uisa. J
Multiplici ex causa deus infligit alicui penam. J
Non contrahere originale nō est priuilegium proprium christo sed nō contrahere ex modo propagationis: hoc est priuilegiū simpliciter christo conueniens. J
Qd̄ uirgo maria fuit immunis ab omni actuali: et vnde causa batur illa immunitas. Z
Qd̄ maria in passione christi non dubitauit: sed admirationem de re stupenda habuit. Z
Questio. ij. distinctionis. iij.
Utrum sicut peccati fomes fuit uirgini ablatas: ita nec post in lumbis abrae est decimatus. A
Fomes tantum ponitur in carne sin Anf. et quid sit q̄ non est appetitus sensitiuus. A
Qd̄ duplex est uirginis sanctificatio: scilicet in cōceptiōe actiua et passiuā. A
Foinitem auferri intelligitur tripliciter. B
Quomodo ablatas est a uirgine. B
Qd̄ christus fuit in adam: sed non peccauit in adam. E
Qlim oblationes sacrificia/decime/circuncisio fuerunt remedia contra originale: sicut nunc baptismus. E
Qd̄ decimatio fuit actus moralis/sacramētalis/et figuralis. E
Qui sunt decimati in lumbis abrae. E
Qd̄ materialis christi substantia fuit in lumbis abrae: nō tamen sicut leui. D
Qd̄ christus in lumbis abrae non fuit decimatus. D
Utrum uirgo maria fuit impeccabilis tam quoad peccatum cōmissionis q̄ omissionis. E. F
Quomodo cum impeccabilitate uirginis stat potentia merendi. F
Que differentia inter confirmationem uirginis in uia et beatorum in patria. B
Quomodo natura humana in christo non p̄traxit originale. D

Distinctio. iij. Questio vnica.
Summatur textus per tres conclusiones.
Utrum beata uirgo maria dei et hominis christi fuit mater uera. A
Opinio q̄ in generatione prolis mater se habet pure passive. A
Improbatio huius opinionis cum positione alterius. B. C
Qd̄ nec pater nec mater habet actiuitatem respectu anime intel lectiue. E
Qd̄ producere effectum in instanti non arguit infinitatē in causa: q̄ conuenit creature. B
Qd̄ maria fit uera mater dei. D
Quo sensu Damascenus neget maria esse matrem christi. D
Ratio maternitatis uerius conuenit marie/ q̄ cuiuscūq̄ alij matri. E
In quo consistit ratio maternitatis. E
Quomodo se habuit maria ad generationem prolis christi. E
Qd̄ maria fuit mater christi naturalis et miraculosa. F
In quo differunt generatio et alteratio: q̄ de nouo genitum potuit presuise. B
Idem quomodo potest bis generari. G
Quomodo differunt generari seu nasci: et esse filium/patrē uel matrem. D
Pater/mater/filius/filia sunt nomina suppositiōum tantū: generari autē et nasci cōueniunt supposito et nature toti et parti. D
Humana natura/christi natura est de uirgine: sed non est filius uel filia. D
Maria est mater deitatis/an sit concedenda. Irem deitas est genita. Z
Irem dist. v. E
Aliquid natum est de uirgine quod non est christus. D
Qd̄ possibile est mariam habere successiue plures filios vnica generatione qua genuit uerbum. Qd̄ in casu uerum esset q̄ plures filij marie pependunt in cruce. Casus est: si uerbum nunc dimitteret naturam humanam et eam conseruaret dimissam. D
Qd̄ si uerbum nunc assumeret naturam iohannis: non esset filius zacharie. D
Qd̄ maternitas et uirginitas non repugnant: q̄ in partu fuit speciale miraculum scilicet penetratio dimensionum. J
Qd̄ pater et mater non sint correlatiua: et q̄ sint eorum correlatiua. J
Filiatio licet inherat humanitati christi: non tamen eam denominat et quare. J
Nō oportet id quod generatur recipere esse simpliciter post nō esse: propter distributionem secundi esse: in christo sunt duo eē licet tantum vnus esse suppositale. Z
Filius quid dicat: et quomodo filiatio consequitur esse suppositale. Z
Utrum maria fit mater deitatis: et quomodo accipitur deus: cū dicitur esse mater dei. Irem q̄ non genuit deitatem. Z
Utrum spūs sanctus sit pater christi/et christus filius eius. Z
Spūs sanctus nō est pater christi simpliciter: nec sin humanitatē. Irem christus licet sit natus de spiritu sancto: non tamen est natus spiritu sancti. Z
Utrum uirgo maria meruit christū incarnari aut patres. D
Utrum uirgo maria meruit esse mater christi. N
Qd̄ incarnatio christi et passio est causa gratie collate patribus et uirgini. D
Qd̄ nullum meritum sine gratia. Ibidem.
Soluuntur rationes ad oppositum. N.
Quō caro christi fuit obnoxia peccato in patribus. O. P
Quomodo intelligendum est q̄ caro prolis est in progenitoribus: et quō intelligit obnoxia peccato: cū peccatū nō fit in carne. D
Qd̄ nihil realiter existens in corpore prolis fuit animatū in parente. O
Descendere ab aliquo sin rationem seminales quid est. P
Circa predicta narrantur opiniones. D
Quomodo christus nō descendit de adā sin rationē seminales. P
Distinctio. v. Questio vnica.

per. xl. eius distinctiones.

Summa textus est sub tribus conclusionibus.
Utrum vnio deitatis et humanitatis facta sit in natura vel pso-
na assumētis. Differentia inter naturā et psonam declaratur. A
Natura quid est. A
Qd natura et psona sint termini adinuicem impertinentes. A
Natura humana quid est. A
Differunt vniri et assumi: vnire et assumere. B
Quid intelligendū est per assumere ad vnionē nature vel per-
sone. B
Item dist. s. q. s. E
Nulla creatura rationalis est formaliter persona: hoc est necessa-
rio: sed contingenter. A
Natura diuina est homo: an sit concedenda. E
Nomina suppositi quomodo predicantur in diuinis. E
Item dist. iij. A
Qd vnio nature humane et diuine facta est in persona: nō in na-
tura: qd sibi inuicem sunt vnite. E
Sola humana natura et nō diuina pprie est assumpta. E
Humanam naturam diuina sibi vnuit: nō tamē assumpsit: sed
solum verbū: dicitur tamē incarnata nō homo facta: nec ex
virgine nata aut concepta. E
Qd impossibile est assumi hominē capiēdo hoīem pcretiue. E
Qd aia sepata non est persona: cōtra Dugonē et magistrum. D
De erroribus Euticis Nestorij Arrij Sabellij. E
Qd nō est eadem vnio anime ad corpus: et anime ad verbū. F
Distinctio. vj. Questio. s.
Summatu textus tribus conclusionibus.
Questio prima. Utrum aliqua trium opinionū/ quas magister
recitat in littera sū vnitate catholica/ sit tenenda. A
Qd q̄ ille opiniones in quattuor: dictis catholicis concordant
ibidem. A
Differunt tamen eadem opiniones in aliquibus. B.
Non est idem assumens cum assumente. E
Verbum incarnatum non est compositum: assumpsit autē cōpo-
sitū/ carnē scz et animā/ nō diuisim sed vnita sibi inuicem. E
Comparantur opiniones adinuicē: q̄ alia probabilior: qd neu-
tra earū in omnibus est tenenda. D
Cōpositū seu cōpositio qd dicit: et q̄ sumitur dupliciter. D
Et q̄ est cōpositio rei sū se: et sū aliqd a se assumptum. D
Quomodo verum est dicere: qd christus assumpsit naturā hu-
manam vt habitum. D
Distinctio. vj. Questio. ij.
Utrum sicut in christo est aliquod eē aliud ab esse increato: ita
potest dici catholice: qd christus sit aliqua duo. A
Quid est esse: quid existere: existens: existentia: et quomodo dif-
ferunt esse/ essentia. A. B
De quadruplici esse/ essentia/ existentia/ subsistentia et pportio-
nali. B
Quomodo dicitur res esse obiectiue: et ad quem sensum. A
Christus qd significat: p quo supponit: et de duab⁹ naturis in
christo quō se habet ad christū: et cetera hec concernentia. E
Obiectiū et impotētia quales sint determinatiōes. A
Humana natura dat verbo esse simpliciter: nō tamē primū: sed
quasi aduenticiū: non tamen accidentale. E
Duo dupliciter accipitur: masculino et in neutro genere. D
In christo sunt plura esse/ essentia et existentia: sed nō subsisten-
tia nec plures persone. E
Christus contingenter est homo: sed non accidentaliter. E
Christus nō est duo nec masculine nec neutraliter. E
Non est idem esse contingenter et accidentaliter. E
Christus non est natura humana: est tamen diuina. E
Refert dicere verbum subsistit simpliciter in natura humana: et
verbum subsistit primo in natura humana. E
Quid requiritur ad rationem partis. F
Qd natura humana et diuina non sunt partes christi. F
Et an filius dei potest dici ppositus. ibidem.
Exponitur. sicut aia rationalis et caro vnus est homo et c. que si-
militudo: que dissimilitudo. B
An christus sit quoddam totum: et de duplici acceptione nomi-
nis totum. B

Quid requiritur ad hoc qd aliqua dicantur duo coniunctim vel
separatim: et cur verbum non est duo. D
Ibidem exponuntur autoitates ad oppositum sonantes. J
Cur diuine persone sunt vnū essentialiter. J
An christus sū qd homo est aliquid: et quid sit. A
An christus sit vnū vnitate creata vel increata. J
Distinctio. vij. Questio vnica.
Summatu textus.
Utrum per idiomatum cōmunicatiōē cōcreta vtriusq̄ nature
christi/ humane scilicet et diuine predicantur de se inuicem vere
et affirmatiue. A
An abstracta nature diuine vel humane possint vere dici de cōs-
cretis et e conuerso. A
Natura diuina est homo: est persona: est mortalis: est passibilis:
an sint concedende. A
Item dist. v. E
Idioma quid sit et vnde dicitur. A
Quomodo se habeat abstracta naturarū in christo ad pcreta. A
De triplici concretorū differentia quantū ad predicare mediate
vel immediate. B
Vnde per accidēs reducibile est ad aliquod per se/ quomodo
intelligitur. B
Triplex ppositiones currunt in hac materia incarnationis:
scz de inesse ampliatiue et reduplicatiue vel specificatiue. E
Quid requiritur ad veritatē ppositionis affirmatiue. E
Vnio personalis similis est vnioni accidentis et subiecti seclut
sa inhesionē. E
Idiomata que tantum predicantur immediate dicta de natura
humana non predicantur de supposito diuino ratione nature
assumpta. D
Idiomata nature diuine dicta de supposito diuino: etiā predi-
cantur de idiomatibus suppositi nature assumpte: non de na-
tura assumpta. D
Quomodo cōcreta vtriusq̄ nature secūdi et tertij ordinis pre-
dicantur de se inuicem. D
Quomodo de deo dicunt aliqua dicētia impfectionē: et ad quē
sensum: et an pcraria dicant de deo: aut priuatiue opposita. E
Item quomodo christus est passibilis et impassibilis/ mortalis
et immortalis. Quomodo cōtraria inferunt contradictoria: et
de quibus cōtrarijs hoc intelligitur. De ppositiōibus ampli-
atiuis. De incipit et definit/ sit/ factus est q̄ concedēde: q̄ negan-
de: que exponēde. E. F. G
An priuatiue opposita possunt puenire eidē: et quō termini pri-
uatiui possunt accipi dupliciter: et quādo inferūt cōtradictor-
ia: et quō sū diuersas naturas possunt cōuenire eidem. E
In idiomatibus vtriusq̄ nature minorem facit differentia eorū-
dem ampliatio/ qd diuersa eorūdem appellatio. F
In terminis importantibus inceptiōē et definitiōē/ aut alicuj-
ius rei factionē/ oportet attendere eorū appellatiōē. B
Christus incepit esse ille homo: an sit vera et concedenda. D
Homo factus est deus quomodo conceditur. D
De ppositionibus reduplicatiuis: et cū nota specificatiōis in
materia incarnationis que et quando sunt concedende et ex-
ponēde. J
Incipit/ sit/ definit/ predicatur solum immediate: et quomodo
propter inceptiōem forme totum compositum dicitur incipe-
re et fieri. B
Incipit/ sit/ definit/ quādo important inceptiōē et c: sū qd vel
simpliciter. B. D
De reduplicatiuis et specificatiuis acceptis cum signis inquan-
tum/ sū qd ea ratione et c. J
Qd ly sū ppositū sine hac dictiōe qd est determinatio distrahēs
vel diminuens: et nō reduplicatiua: nec specificatiua. A
Qd ille sunt concedende: christus est creatus sū humanitatem
christus incepit esse sū humanitatem. A
Qd signa reduplicatiua quādoq̄ accipiunt improprie vt dimi-
nuunt. A
Christus sū qd deus/ est creator/ infinitus/ verbum/ filius virgi-
nis. Item christus sū qd homo/ est psona/ suppositū/ animal/
corporeus. A

Inuentarium libri tertij sententiarum

Quod homo est concretum substantie huius abstracti humani-
tas voce et significatione. **L**

Que sit propria et vera hominis definitio: quod homo et huma-
nitas supponit pro eodem: sed non conuertibiliter. **L**

Quomodo se habet adinuicem concreta et abstracta quoad sup-
positionem pro eodem vel pro diuersis. **M**

Concreta substantie predicantur contingenter de suis abstra-
ctis. **L**

Termini connotatiui et absoluti an distinguantur penes modum si-
gnificandi esse suppositale. **M**

Utrum concreta predicamenti substantie sint absoluta vel conota-
tiua: et quod habent duplex significatum. **M. P**

Deus est homo: secundum proprietatem sermonis est concedenda. **N**

Utrum homo uniuoce predicet de deo et ceteris hominibus. **M**

Predicare uniuoce dupliciter accipitur: ut distinguitur per pro-
prietatem denominationum vel equiuocam. **M**

An homo eodem modo conuenit supposito et ceteris hominibus:
et quod ly eodem modo dupliciter accipitur. **M**

Termini disparati qui sunt. **P**

Cur predicatio aliqua dicat accidentaliter: et quid est accidenta-
liter predicari: quod non sequitur predicatur accidentaliter: ergo
connotat accidens. **P**

Connotare accidentaliter super reliquum quid est. **P**

Qualis sit illa predicatio: deus est homo: an essentialis: an ac-
cidentalis. **P**

Homo et deus sunt termini disparati: licet de eodem predicetur. **P**

Homo est species specialissima: licet predicet de aliquibus plus
quam specie differentibus. **M**

Homo predicatur quod additatie de hic homo: hic homo demonst-
ratur per primum Petrum: per secundum uerbum: et de nomine iesus
an absolutum vel connotatiuum. **M**

Utrum illa deus est homo: sit propositio per se vel per accidens. **R. Sic**
et illa deus potest esse homo.

Quomodo uerum est quod quicquid dicitur de deo: dicitur secundum substantiam et
non secundum accidens. **R**

Distinctio. viij. Questio unica.

Summatur textus in tribus conclusionibus.

Utrum filiatio in christo: qua eternaliter genitus est a patre: et fi-
liatio: qua naturaliter temporaliter ex matre: sint relationes reales
adinuicem realiter distincte. **A**

Filiatio eterna est res relatiua et proprietatis positua. **A**

De distinctione relationum ab absolutis in creaturis: varie sunt
opiniones. **A**

Responso ad questionem secundum diuersas opiniones per plures con-
clusiones. **B**

Nec supposita plurificantur ad pluralitatem formarum: nec concre-
ta ad pluralitatem abstractorum. **M**

An eternum possit dici temporale. Et quod temporale sumitur dupliciter. **B**

Relatio realis quid sit. **L**

Deus non dicitur creator: nec christus marie filius per relatio-
nem rationis. **M**

Accidens eiusdem rationis possunt inesse eidem subiecto. **M**

Forme non habent distinctionem a subiecto: nec potentia aliqua
est ad formam in communi: sed omnis potentia ad formam est ad for-
mam vel formas singularem vel singulares. **M**

Uerbum in triduo mortis non fuit filius marie: sed post triduum factus
fuit filius marie eadem filiatione: qua prius ante triduum: factus
fuit post resurrectionem. **I**ohannes erit filius zacharie eadem filia-
tione qua prius. **L**

Natura diuina non est nata ex uirgine: de quo supra dist. iij. r. v.
per consequens non est filia uirginis. **F. B**

Quod non quicquid conuenit uerbo: conuenit essentie diuine formaliter:
etiam non includens rationem suppositi. **B**

Essentia diuina licet concedatur incarnata: non tamen nata ex
uirgine. **B**

Distinctio. ix. Questio unica.

Utrum humana christi natura sit latría adoranda. distinguuntur
adinuicem latría, dulía et hyperdulía. **A**

Quod ueneratio secundum dictas species: quandoque exhibet nature in-
tellectuali: quandoque licet equiuoce nature inferiori. **B**

Quod humanitati christi secundum se considerate non debet latría: sed ei
considerate ut assumpta est a uerbo: quod aduatió conueniat: tres
recitantur opiniones. **L**

Modus inuestigandi ueritatem huius questionis. **M**

Homo christus est latría adorandus: et ab hac aduatióe huma-
nitas non est secludenda. **L**

Humana natura per se considerata adoranda est maior dulía. **F**

Humana natura ut diuine unita non est adoranda latría proprie
dicta: sed bene latría large accepta. **F**

Quomodo adorande sunt imagines rerum adorandarum: et cetera
res eis coniuncte. **M. J**

Quomodo intelligit illud commune dictum. **N**atura humana con-
siderata sic vel sic est sic vel sic adoranda. **B**

Latría quid est et quatuorplex: interior et exterior. **L**

Cruce christi: uestes sanctorum: relique sanctorum quomodo sunt ado-
rande. **M. J**

Exteriori adoratione eadem secundum diuersam intentionem diuersa
adorabilia adorantur. **J**

Utrum latría sit uirtus theologica vel moralis: ubi distinguuntur
diuersi actus latría que bene noranda sunt. **L**

Distinctio. x. Questio unica.

Utrum christus secundum quod homo sit filius dei adoptiuus.

Quid sit filius adoptiuus: et unde dicitur: et unde translatum
est hoc nomen. **A**

Tres condiciones requisite ad hoc ut quis dicatur filius adop-
tiuus. **A**

Angeli beati sunt filij adoptiui. **A**

Homo christus non est filius dei adoptiuus. **B**

Nec hec propositio christus secundum quod homo: accepta specificatiue si-
ue reduplicatiue concedenda est. **B**

Nec humana natura in christo est filia adoptiua. **N**ec illa: christus
secundum humanam naturam est filius dei adoptiuus: quia christus
subsistat in natura adoptata. **L**

Christus secundum quod homo est persona: uera est capiendó reduplica-
tiue concomitanter. **M**

Predestinatio quid est. **Q**ue cadunt sub predestinatione. **A**n respicit
solam personam gratificabilem. **A**n idem sit adoptio et
predestinatio. **L**

Christus secundum hominem predestinatus est esse filius dei: an sit con-
cedenda. **L. F**

Et in quo sensu ille et consimiles concedatur: quia humana na-
tura predestinata est ut uerbo uniretur. **I**bidem.

Distinctio. xi. Questio unica.

Utrum christus qui secundum sermonis proprietatem creator dicitur: etiam crea-
tura catholice asseratur.

Dupliciter aliquid dicitur creari: large: id est de non esse producti:
stricte a solo deo nullo presupposito producti. **A**

In proposito accipitur large. **I**bidem.

Due opiniones de questo. **B**

Et quod consistunt in quid nominis creature. **M**

Responso ad questionem secundum diuersas acceptiones creature. **M**

Christus est creator: secundum omnes est concedenda. **M**

De illa propositione: christus secundum humanitatem est creatura.

Item christus secundum quod homo est creatura: an et qualiter sint con-
cedende. **L**

Creari et creatura accipiuntur dupliciter require. **L**

Distinctio. xij. Questio unica.

Utrum assumpta natura vel persona christi: qui uerus est deus et
homo: potuit subiacere peccato.

De multiplici intellectu questionis.

Recapitulat quid peccatum: que recta ratio: quod non potest discor-
dare a diuina uoluntate manens recta. **A**

Persona christi secundum naturam diuinam peccare non potest. **B**

Natura humana secundum se non ut assumpta potuit peccare: non au-
tem assumpta: quia beata et in beatitudine confirmata. **B**

De potentia ordinata et de potentia absoluta remittitur ad que-
stio. ij. dist. j. huius tertij. **B**

Utrum deus possit mentiri seu decipere. **L. M**

Cur uerbum assumpsit naturam humanam de massa perditionis
scilicet de genere adam. **L**

per. xl. eius distinctiones.

Cur non assumpfit naturam indiuidualem ipsius Adam. f
Cur non ab utroque sexu. f
Cur non de viro: sed de femina virgine. f
Distinctio. xiiij. Questio vnica.
Utrum summa creabilis gratia sit anime christi collata.
Questio querit de gratia gratumfaciente: et quomodo illa intenditur. **A**
Quid intelligitur nomine intensiois. A
Quod summa affirmatiue gratia creabilis produci non potest. B
Due opiniones recitantur de supposito: Scoti tenentis quod summa creabilis gratia negatiue exponendo potest creari: et Octauiani tenentis oppositum. C
Opinio tenens quod in augmento intensiois forme procedi potest in infinitum syncategorematicè. C. D
Quod propter illum processum non est deuenire ad qualitatem in finitam. C. D
Ex infinito syncategorematicè, non inferitur infinitum categoriamaticè. C
Quod augmentum forme fieri potest in infinitum. D
Syncategorematicè et non categoriamaticè. Ibidem.
Soluuntur rationes opposite opinionis. E
Deus videt infinitas gratias creabiles: distinguenda est et similiter illa. Videt omnes gratias creabiles. E
Exponit tantum contingit esse in actu: quantum in potentia. E
Unde est quod deus non potest tot et tanta facere simul: quanta successiue. E.
Queliber natura est limitata finem omnem sui perfectionem. E
Potest fieri motus rectus infinitus: licet naturaliter productus est finitus. E
Exponitur autoritas: Dum a natura constantium positus est terminus. E
Et quomodo res quoad imaginem naturaliter terminantur. Ibidem. E
Utrum qualitas in subiecto sit augmentabilis in infinitum. f
Quando sufficit pro causa assignare naturam rei: et quando non. f
An subiectum quodlibet determinat sibi certam qualitatem: et certum gradum qualitatis: ultra quem non potest alium perfectionem recipere. f. B
Utrum eadem sit proportio perfectibilis ad perfectibile: que est perfectionis ad perfectionem. B
Quod non semper nobilioris perfectibilis est nobilior: perfectio. B
Dis natura intellectualis creata est eiusdem capacitatis respectu gratie et scientie. B
Anima christi non habuit summam gratiam creabilem finem potentiam absolutam: habuit tamen summam creabilem finem potentiam ordinatam. D
De differenti plenitudine gratie christi: matris: stephani: et multiplici plenitudine. Et que fuit propria christo. J
Utrum fruitio anime christi fuit summa possibilis creature. Z
De gratia capitis christi. Cur ecclesia dicatur corpus mysticum et christus caput. Et an gratia capitis sit eadem gratie gratumfacienti. W. N. D
Christus quomodo: et finem quam naturam: est mediator dei et hominis. N
An christus sit tantum caput hominum: an etiam angelorum: an tantum electorum: an solus christus sit caput: an pater et spiritus sanctus. N
Gratia capitis quid est: et quot modis accipitur. D
Distinctio. xiiij. Questio vnica.
Utrum intellectus christi creat omnia sciuit: que ab eterno naturaliter verbum nouit.
In anima christi ponitur triplex scientia: in verbo: in proprio genere infusa et acquisita. B
Non superfluit cognitio rerum in genere proprio: licet omnia cognoscantur in verbo. A. B.
Et quomodo maius lumen non obfuscat minus lumen. Ibidem.
Cognitio rei in verbo et in proprio genere: quandoque est eadem specie et numero: quandoque diuersa. A
Quinque opiniones de eo: an anima christi videat omnia in verbo que verbum videt. B

De scientia visionis et simplicis intelligentie finem Tho. et eius impugnatione. B
Principium non scitur perfectius propter hoc quod multe conclusiones ex eo deducte sciuntur. neque causa perficitur ex effectibus. B
Impossibile est eandem cognitionem successiue terminare ad diuersa obiecta: sed eiusdem cognitionis semper est idem obiectum. E. f
Contra exemplum speculi: quo dicitur omnia relucere in verbo tanquam in speculo. f
Actus beatificus: et cognitio rerum in verbo sunt a deo tanquam a causa totali. B
Et quod respectu actus beatifici anima se habet solum passiuè non actiue. Ibidem.
Intellectus potest videre essentiam diuinam: et non videre creaturam. B
Item potest videre verbum et aliquam creaturam in verbo: et aliquam non. B
Aliquis actus videndi creaturam in verbo est beatificus: et aliquis non. B
Cum primo videtur verbum sine creatura: post cum creatura: vel primo cum verbo aliqua creatura et post alia: aut actus beatificus corrumpitur: aut plures actus videndi simul sunt in intellectu beati. B
Qui non vnum intelligit: nihil intelligit: an sit verum. D
Exponitur illud Aug. Fortassis ibi non sunt volubiles cogitationes nostre. D
Multipliciter aliqua dicuntur contineri in deo. J
Quid est creaturam relucere in verbo vel in deo: et quomodo deus representat creaturam: et quomodo dicitur speculum voluntarium. J
Quod etiam intelligitur aliquid videri in verbo: et quare: pulchre explanatur. J
Anima christi potest cognoscere omnia que verbum cognoscit non actualiter simul: sed aptitudinaliter quodlibet infinitum: aliter quam ceteri beati. Z
Duplex est noticia: infusa et acquisita: et diffiniuntur membra. Z
Omnein noticia actualem et habitualement potest deus immediate producere in quolibet intellectu creato: et sic reuelare quecumque vult. Ibi quomodo reuelat preterita: presentia: futura: prophetis: apostolis etc. Z
Anima christi non cognouit omnia intuitiue actualiter et in proprio genere. W
Anima christi cognouit omnia habitualiter in vniuersali noticia infusa in proprio genere: non tamen habitualiter in particulari. W
Anima christi cognitione intuitiua actuali acquisita nouit tantum obiecta actualiter presentia. W
Noticie intuitiue non relinquuntur habitus: sed tantum abstractiue. W
Anima christi profecit quantum ad cognitionem experimentalè contingentium. N
Quomodo profecit gratia: similiter et sapientia. Ibidem.
Et quomodo exponuntur scripture loquentes de christi profectu. N
In anima christi cum actuali cognitione rerum in verbo stare poterant habitus eorundem obiectorum in proprio genere infusi et acquisiti: sed non cognitio actualis eiusdem obiecti sub eadem ratione. D
Cognitio obiecti in verbo et in proprio genere non semper diffiniuntur specie. P
Utrum anima christi comprehendat infinitatem verbi. D
Actus vnde capiat suam vnitatem et distinctionem. D
Intellectus cuiuslibet beati cognoscit diuinam essentiam vt infinitam: nec tamen ideo comprehendit eam. Q
Comprehendere accipitur quinque modis finem quos aliter et aliter respondendum est de comprehensione verbi ab anima christi et cognitione creata. Q
Impotentia licet conueniat homini christo: non tamen anime christi et quod omnipotentia repugnat omni creature: quia dicit perfectionem infinitam. Ibidem. S

Inuentarium libri tertij sententiarum

Omniscientia quandoque dicitur perfectionem infinitam: et tunc non conuenit anime christi: sed ut attribuitur anime christi dicitur perfectionem finitam. **S**

Non omnis ratio infiniti est perfectissima: et quomodo hoc intelligitur. **R.**

Utrum perfectissima noticia realis sit anime christi communis: **R.**

Utrum anime christi potuit communicari omnipotentia. **S**

De ratione omnipotentie et omnipotentis quid est. **S**

Et an omnipotentia repugnat producibili. **ibidem. S**

Distinctio. xv. Questio vnica.

Utrum anima christi sine qualibet eius parte habuit maximam tristitiam et dolorem.

Quod per partes anime intelliguntur anime potentie: et earum portiones. **A**

Potentia cognitiua nec doloris nec tristitie est capax. **A**

Nam penarum cognitio non infert dolorem. **A**

Quomodo distinguitur portio superior: et inferior: ab inuicem: intellectus et appetitus. **A**

De differentia doloris et tristitie: et unde generatur hic et illa. **B. C.**

Tristitia in voluntate presupponit actum elicitum: non sic dolor in sensu: et quod appetitus sensitivus respectu boni conuenientis ac presentis non habet actum elicitum: sed tantum delectationem que est passio: secus respectu absentis. **B. C.**

Dolor quadrupliciter causatur in voluntate sine **S**corum. **C. D.**

Sed tertius et quartus modi impugnantur **ibidem. D.**

Portio superior non potest ordinate tristari accipiendo stricte. **E.**

Portio superior (large accepta) potest ordinate tristari de tribus: de carentia beatitudinis: de malis culpe: et de malis pene sui vel aliorum. **E.**

In parte sensitiva christi fuit verus et sensibilis dolor: de lesione proprii corporis. **F.**

Voluntas christi ut natura et ut sensui coniuncta de eisdem doluit de quo sensus. **S.**

Christus sine portionem superiorem stricte acceptam non est tristatus. **D.**

De quibus tristatus est sine portionem superiorem large acceptam. **D.**

De quibus tristatus est sine portionem inferiorem. **F.**

An passio christi minor fuit passione purgatorij et inferni. **A. I.**

Magnitudo pene extensiva et intensiva quid est. **V.**

Passio christi maior fuit intensiva et extensiva pena ex parte omnium hominum. **D.**

Et etiam pena cuiusque viatoris late declaratur. **ibidem.**

Et quibus fuit aucta late et pulchre deducitur.

Utrum instans mortis fuerit maxima tristitia in sensualitate christi. **N.**

Velle et nolle duplex: conditionatum et absolutum. **D.**

Nolitio et volitio conditionata sufficit ad meritum vel demeritum. **D.**

Voluntas ut natura et appetitus naturalis quomodo differunt. **S.**

An voluntas respectu cuiuslibet actus sui sit libera: et unde causatur actus voluntatis ut natura. **S.**

Epilogus brevis de quibus tristatus est christus in passione sua. **F.**

Solus christus sensit amaritudinem mortis. **N.**

Quomodo pena christi fuit maxima: cum tantum doluit sine portionem inferiorem. **D.**

In christo simul fuit summum gaudium et maxima tristitia: et quomodo poterant simul stare. **P.**

Utrum cor christi dilatatum est ex gaudio: an contractum ex tristitia. **P.**

Distinctio. xvj. Questio vnica.

Utrum christus sine hominem habuit moriendi necessitatem.

Questio sine diuersas preparationes diuersos habet intellectus. **A.**

Quam naturam verbum potuit assumere. **B.**

Multiplex est necessitas absoluta: coactionis et conditionata. **A.**

Unde inest homini necessitas moriendi: quia partim ex conditione nature: partim ex peccato. **S.**

Christus non habuit necessitatem absolutam moriendi sine humanitatem sicut nec aliquis homo: sed bene aliquibus modis necessitatis. **E.**

Christus necessitatem patiendi assumpsit voluntarie: non necessario. **D.**

Non mori stante miraculo de non redundantia glorie: non fuit in potestate anime christi. **D. E. F.**

Christus si non fuisset passus stante miraculo: fuisset senio mortuus. **F.**

Quomodo anima dominatur corpori aliter quam sensibus. **S.**

Quomodo passio fuit voluntaria sine natura humanam: et quomodo violenta. **S.**

Exponitur auctoritas **Ioh. Nemo tollit animam meam: sed ego ponam eam a meipso. et quomodo homo accepit mandatum a patre ponendi animam. S.**

De clamore valido et anticipatione hore mortis christi. **D.**

An fuerit miraculosum vel non. **ibidem.**

Quod voluntas potest habere actum meritorium circa obiectum necessarium quod non est in eius potestate: dummodo tamen actus quo meretur sit libere et contingenter elicitus: et per hoc in eius potestate. **F.**

Volentum accipitur dupliciter. **F.**

Distinctio. xvij. Questio vnica.

Utrum in christo fuerunt plures voluntates sibi in volito semper conformes.

De multiplici distinctione et acceptione voluntatis et appetitus. **A.**

Quelibet potentia apprehensiva habet appetitum proprium consequentem. **A.**

Tripliciter accipitur voluntas naturalis. **B.**

Conformatio voluntatum potest intelligi quoad obiectum actum vel modum. **E.**

In christo fuerunt plures voluntates realiter differentes: diuina scilicet et humana. **D.**

In christo fuit triplex voluntas humana capiendo voluntatem large. **D.**

Voluntas rationalis absoluta in christo semper fuit conformis voluntati diuine in volito: non sic cetera: licet omnes fuerint conformes in actu et modo. **D. E.**

Utrum in christo fuerit aliqua rebellio inferiorum virtutum ad superiores. **F.**

Quomodo christus orauit pro calicis ablatio: et quod exaudiret: est: et quomodo non. **S. D.**

Christus orauit ut aduocatus sensualitatis: et ita non fictus: et per quibus orauit. **S.**

Utrum christus sine quod homo dubitauit de morte sua. **F.**

Dubitatio capitur dupliciter. **F.**

Distinctio. xvij. Questio vnica.

Utrum christus meruit in instanti conceptionis: et post in tempore passionis.

Radix omnis meriti consistit in affectione voluntatis iusticie: et non in affectione comodi: nec in affectione iusticie ut regulat affectionem comodi. **A.**

Meritum precedit premium: ideo respectu iam habiti non est meritum. **B.**

In statu perfecte beatitudinis non potest esse meritum respectu eorumdem beatorum: secus de beatis non perfecte: id est sine corpore et anima: secus etiam respectu aliorum. **B.**

Omne meritum proprie acceptum pertinet ad portionem superiorem primo et principaliter. **E.**

Non existente merito in portione superiori: nullum esse potest in potentis inferioribus: nec potest haberi circa creaturam nisi etiam habeatur actus charitatis circa deum. **E.**

Christus in carne mortali fuit verus comprehensor: et verus viator: et quantum ad aliquid in termino: et quantum ad aliquid in via. **D.**

Quomodo deitas comprehendit a creatura. **D.**

Actum beatificum esse meritorium nullam contradictionem includit: neque in christo: neque in angelis: neque in animabus beatis: nec includit contradictionem meritum in infinitum augeri: sicut nec quod in infinitum charitas augetur. **E.**

per. xl. eius distinctiones.

Nihil potest esse meritum sui ipsius. **E**
De facto nullus beatus meretur augmentum sue beatitudinis essentialis. **E**
Per posse et non posse mereri non distinguitur sufficienter status comprehensoris et viatoris. **E**
Successio non est de ratione meriti unde meritum potest causari in instanti. **F**
Possibile est creaturam rationalem in primo instanti sui mereri. **F**
Christus nobis meruit non obstante quod fuit beatus. **D**
Christus nobis meruit etiam actu beatifico. **D**
Christus non meruit sibi beatitudinem. **D**
Christus fruitione sua et omnibus suis elicitis actibus et imperatis meruit sibi impassibilitatem anime et gloriam corporis. **F**
Christus non tantum meruit in passione: sed ab instanti conceptionis sue. **Z**
Ad quod in conceptione meruit: meruit et in passione: et non aliud. **Z**
Actus beatificus in christo non fuit premium: quia respectu eius non precessit meritum: et quomodo actus beatificus sit immutabilis. **Z**
Quomodo actus beatificus: cum sit immediate a deo: possit esse meritorium in christo/aut alijs beatis: cum meritum sit in potestate libera voluntatis. **Z**
Quomodo portio superior: fuit in termino: et tamen ea mereretur christus. **Z**
Ad eliciendum actum meritorium non semper requiritur deliberatio ut meritum sit actus electivus. **S**
Operatio non presupponit esse prius duratione et tempore: sed natura. **S**
Portionem superiorem esse in termino intelligi dupliciter. **Z**
An actus beatitudinis sit immutabilis et necessarius: et quomodo. **Z**
Habere beatitudinem ex meritis non semper est gloriosius quam habere sine meritis. **D**
De quadruplici differentia beatorum in comparatione ad precedentem statum. **D**
Quomodo meruit christus in passione quam prius meruit in conceptione et quomodo: et ad sensum idem potest bis mereri. **N**
Item quod mereri contingit tripliciter. **N**
Quomodo christus sine portione superiorem/ sine qua fuit beatus: meruit: et ceteri beati mereri non possunt. **D**
Distinctio. xix. **Q**uestio unica.
Utrum christus in sua passione benedicta omnibus propagatis et propagabilibus ex adam: meruit sufficienter: peccati remissionem/ gratiam/ regni apertionem et gloriam. **A**
De duplici merito/ merito sufficientie et efficientie. **A**
Infiniti sunt propagabiles ab adam. **A**
Tripliciter contingit meritum esse infinitum: ratione proprie perfectionis: ratione merentis: et ex voluntate acceptatis. **B**
Omne meritum potest tantum acceptari passive: quantum trinitas vult acceptare active. **B**
Christi meritum non tantum acceptatum est ut ex habitu: sed etiam ut preuisum. **B**
Christus sufficienter meruit ad/ et toti sue posteritati gratiam et regni apertionem. **E**
Christus sua passione ut preuisa precedentibus meruit remissionem peccatorum: sed ut exhibita regni gloriam. **D**
Meritum christi: licet simpliciter fuerit infinitum: acceptatum tamen est per infinitis ad filios si essent infiniti. **D**
Passio domini efficaciter finalem gratiam et gloriam tantum predestinationis meruit. **E**
Quomodo gloria que predestinatio est debita ex ipsa predestinatione cadit sub merito posteriori. **E**
De ordine predestinationis ad meritum preuisum. **E**
Contra ordinem actuum quem **S**co. ponit in deo: quod in deo non sunt plures actus: sed unus tantum qui est ipsa essentia divina. **E**
Merito passionis christi cooperatur ad salutem operatio salvandorum tanquam meritum de congruo vel de condigno. **F**

Passio christi non est causa totalis meritoria respectu apertionis regni/ et collationis glorie. **F**
Premium quandoque precedit meritum: non tamen premium finale. **S**
Prima gratia cadit sub merito: non tamen recipientis gratia. **S**
Utrum predestinatio habeat causam meritoriam. **S**
Quomodo per passionem suam christus nobis meruit liberationem a pena/ a culpa/ a potestate diaboli et obligatione chirographi pulchre explicatur. **D**
Chirographum decreti quid est. **D**
Debitum hominis peccatoris quid dicit. **D**
Aliquis dicitur redemptor dupliciter. **D**
Utrum solus christus dicendus sit redemptor humani generis an tota trinitas. **F**
Utrum solus christus dicendus sit mediator. **I**bi de differentia mediatoris et mediatoris. **Z**
Distinctio. xx. **Q**uestio unica.
Utrum reparatio generis humani necessario facta fuit per passionem hominis christi. **B**
Summantur dicta beati **A**n. in libro: cur de homo: de materia questionis. **A**
Et quod rationes **A**n. non demonstrent: ostenditur late. **B**
Quod nec reparatio humani generis: nec modus eius fuit simpliciter necessarius. **D**
Quod modus reparationis per passionem christi fuit congruentissimus. **D**
Quomodo nos christus sua passione redemit. **E**
Distinctio. xxi. **Q**uestio unica.
Utrum propter solius anime separationem a carne christus fuit vere mortuus/ manente unione deitatis cum utraque. **B**
Duplex fuit unio in christo: et similiter duplex vita. **A**
Quid est mors hominis: et unde caro dicitur mori. **B**
In christi passione anima realiter separata est a carne. **E**
Utrum caro christi fuisset in sepulcro putrefacta si resurrectio fuisset dilata. **E**
Utrum caro in sepulcro fuerit aliqua forma substantiali informata. **E**
Utrum anima christi post separationem/ ante corporis reunionem fuerit impassibilis. **F**
Distinctio. xxii. **Q**uestio unica.
Utrum christus in triduo fuerit verus homo. **B**
Opiniones recitantur de materia questionis. **A**
Tangit quidam modus intelligendi quomodo omnis propositio est vera in qua idem predicatur de seipso. **B**
Verbum est tripliciter capitur in propositionibus quantum ad esse actuale et habituale seu potentiale respectu utriusque extremi vel unius tantum. **E**
Que propositiones de verbo esse/ sint concedende: et que negande. **E**
De acceptione et significatione huius termini homo. **E**
Christus in mortis triduo non fuit verus homo. **F**
Persona verbi in triduo non potuit proprie dici christus. **F**
De illis christus in triduo fuit in sepulcro. **S**
Christus iacuit in sepulcro. **S**
Christus descendit in infernum: an sint concedende. **S**
Quam denominationem sortitum est verbum ex unione et carnis et anime in triduo. **S**
Utrum concedendum sit: quod ille homo est ubique/ demonstrando christum. **D**
Quod christus alicubi est personaliter: alicubi sacramentaliter: alicubi localiter. **D**
Ad quem infernum descenderit christus. **I**bi de quadruplici inferno. **F**
Cur non statim educti sunt patres de inferno: sed dilati in diem tertium. **F**
Distinctio. xxiii. **Q**uestio. i.
Utrum virtus sit habitus/ potentia/ passio vel actus. **B**
Virtutis multiplex acceptio. **A**
In anima sunt tria: potentia/ passio/ habitus. **B**
De passionis multiplici acceptione. **B**

Inuentarium libri tertij sententiarum

Passionis diffinitio. **B/E**
Actus appetitiui sunt passiones: similiter et delectatio et tristitia. **B/E**
Cognitio non est passio. **E**
Magis passionati sicut oportet sunt magis virtuosus: econuerso magis passionati sicut non oportet sunt magis vitiosus. **E**
Quod etiam actus voluntatis possunt dici passiones large. **D**
Item tristitia delectatio. **ibidem.**
Diffinitur passio fin alias acceptiones magis strictas. **D**
Potentia describitur: et quomodo distinguitur ab habitu. **E**
Appetitus est potentia actiua et passiuua respectu passionis. **E**
Habitus equiuocatio. **f. B**
Habitus describitur: et particule singule diffinitionis declaratur multum extense. **f. B**
Habitus est qualitas absoluta. **f**
Habitus non est modus rei distinctus a re. **Et qd habitus est distictus mobilis. f**
Species sensibiles preuie actibus: similiter virtutes naturales non sunt habitus. **f**
Virtutes naturales de quibus. **vj. Ethico.** non sunt habitus. **f**
Et actibus potentiarum inere naturalium ad vnum determinatum: non causantur habitus: neq; ex noticia intuitiua. **f**
Habitus inclinans ad similes producit actus similes: qd probatur. **B**
Quomodo circulatio in causis essentialibus est possibilis. **B**
Que requiruntur ad actum virtuosum. **J**
De virtutis quidditate: et quid est virtus. **D**
Quod esse virtuosum primo conuenit actui: et per actum habitui. **D**
Actus non potest esse virtuosus sine recta ratione: nec tamen sufficit conformitas actus ad prudentiam actualiter aut habitualiter inexistens: nisi recta ratio sit obiectum actus. **J**
Actus prudentie non est apprehensio dictaminis: sed assensus dictaminis rationis recte. **D**
Duplex est actus virtuosus: scilicet intrinsece vel essentialiter et extrinsece vel fin denominationem extrinsecam. **L**
Sic de habitibus similiter dicendum. **P**
Solus actus voluntatis est essentialiter et primo virtuosus. **L**
Quod recta ratio et alie circūstantie finis/locus/tempus etc. sunt obiecta actus intrinsece virtuosus: et quare dicantur circūstantie: late explicatur. **L. D**
Finis/locus/tempus/ quorum actuum sunt obiecta: et quorum actuum circūstantie. **D**
Differētia inter obiectū commune: et obiectum principale. **D**
Etrum in voluntate possit esse actus indifferens. **N**
Actus indifferens non potest fieri virtuosus: nisi per nouum actum voluntatis intrinsece virtuosum. **N. D**
Quid superaddat bonitas moralis actui. **P**
Et quid est rectitudo actus. **JJ**
Habitus aliquis est essentialiter virtuosus: seu intrinsece: aliq; contingentiter sicut dicitur de actibus. **P**
Habitus aliter est in potestate voluntatis qd actus. **P**
Quomodo habitus sit virtuosus: cum naturaliter inclinatur ad actum: et non voluntarie. **P**
Expositio diffinitionis virtutis acquisite philosophi. **ij. Ethico.** cum declarationibus particularum breuius iuxta finem. **D**
Habitus intellectiuus non est electiuus. **Et quis habitus intellectiuus. D**
Actus non sunt virtutes: sed habitus. **D**
Pura speculatio est praxis. **D**
Conclusio responsiua ad questionem/ qd virtus non est potentia: nec passio: nec actus: sed habitus. **R**
In quibus potētis ponendus est habitus/ declaratur p qnq; propositiones. **S. L. H. E**
Duplex est rationale: per essentialiter et per participationem: et similiter duplex est irrationale/ scz irrationale non participans rationem: et irrationale participans rationem: qd volūtas est irrationale participans tamen rationem. **H**
An illa sit de rigore vera: aliquis actus est necessario virtuosus. **R**
Respectu omnium respectu quoz ponitur habitus in sensu: pot

ni potest habitus in voluntate. **E**
Quod maior est necessitas ponendi habitum in potētis apprehensiuis: qd in adhesionis. **E**
Ad quid ponatur habitus: et de quattuor conditionibus habitus. **AA**
Rectitudo actus quid est. **JJ**
An rectitudo actus et deformitas differant a substantia actus. **JJ**
Deformitas seu carentia rectitudinis an sit carentia rectitudinis debite inesse alicui vel voluntati. **JJ**
Quid est actum elici conformiter rationi recte. **J**
Actus virtuosus et vitiosus quid connotant illa nomina: et pro quo supponunt. **J. L.**
Prudencia actualis ita se habet ad actum virtuosum/ sicut causa efficiens ad effectum suum: et est prior natura actu virtuosus. **J**
Dictare siue regulare actum quid est. et quomodo prudentia regulat. **J**
Inclinatio habitus et cuiuslibet forme non differt ab habitu et forma. **BB**
Neq; forma neq; habitus semper inclinatur: et de duplici acceptione inclinationis. **BB**
Ibidem quid agat graue sustentatum a trabe. **BB**
Quomodo passiones et habitus appetitus sensitui inclinatur voluntatem. **BB**
Habitus appetitus sensitui habet aliquem actum in voluntate: cuius ipse est causa totalis: vel si concausat volūtas non causat illum libere: sed necessitate naturali: et ille actus dicitur primus motus: et quomodo excusatur a peccato. **EE**
Virtus similiter et habitus capiuntur dupliciter. **EE**
Primus motus in voluntate quomodo excusatur a peccato. **EE**
Etrum ex vno actu virtuosus possit generari virtus: vel generatur habitus: vbi distinguitur nomen virtus. **Et fin hoc respōdetur ad dubium dupliciter. DD EE**
Capiendo virtutem stricto/ non quolibet pars virtutis est virtus. qd sic accipiendo virtutem/ virtus non est essentialiter virtus: quia virtus super essentialiam virtutis connotat intentionem. **EE**
De subiecto virtutis an in sola voluntate sit virtus moralis: an in appetitu sensituo: an in vtroq;. **ff**
Virtus dupliciter corrumpitur: positue per contrarium: pūnas tūe per defectum actionis virtuosae conseruantis. **GS**
Inquiritur causa cur habitus in potentia latens non semper inclinatur ad actum. **Et cū plures lateant quare magis vnus inclinatur qd alter. DD**

Distinctio. xxiij. Questio. ij

Etrum ad credendum omnia credibilia vna fides infusa sit sufficiens et necessaria.
Multiplex fides acceptio autoritatibus scripture probata: que tandem ad ternam reducitur. **A**
Darie diffinitiones fidei assignantur: et diffinitio apostoli exponitur. **B. E**
Ponitur vna diffinitio generalis fidei: et declaratur. **D. E. f**
Firmitas adherendum est creditis/ qd scitis. **f**
Fides formata quid est: habitus fidei formate et informis quomodo differunt. **S**
An fidei et reuelationi diuine possit subesse falsum. **E**
Certitudo fidei non vincitur certitudine scientie humanitus acquisite. **D**
Et si tollat omnem motum dubitationis: an fallere non possibiltatem. **E**
Differentia inter certitudinem/ firmitatem et euidenciam.
Prima duo conueniunt fidei: tertium scilicet euidencia fidei non conuenit. **D**
Quomodo contingentia creditorum non minuit certitudinem fidei: qd reuelata fallere non possunt. **E**
Quomodo spei et charitati quandoq; subest falsum: sed nunq; fidei. **E**
Firmitas adhesionis est de ratione fidei. **f**
Non omnis veritas pertinet ad fidem: et qd fides immititur reuel

per. xl. eius distinctiones.

latiori. **F**
Quadruplex differentia fidei acquisite et infuse: et in quo conveniunt. **S. D**
Quo fides infusa inclinatur ad credendum duplex positio. **S. D**
Fides infusa nunquam inclinatur sine fide acquisite: non tamen dependet ab acquisite. **S. D**
Quomodo non est processus in infinitum in credendo aliquid quia revelatum a deo. **D**
Alia positio de fide infusa quam immediate inclinatur ad omne credibile. **D**
Fides acquisite ad credendum est necessaria. **F**
Quod non potest probari ratione naturali fidem infusam esse necessariam. **L**
Sed tantum convincitur ex scriptura et persuasione. **ibidē. r. L**
Respectu omnium respectu quorum est fides infusa: potest esse acquisite. **L**
Diversorum articulo:um diverse sunt fides acquisite. **D**
Una est fides infusa omnium credibilium specie in omnibus fidelibus: et una numero in uno subiecto: scilicet homine. **D**
Ad quid ponitur fides infusa: et de eius utilitate. **N**
Per quid corrumpitur fides infusa et fides acquisite. **D**
Fides infusa et acquisite differunt specie.
An fides informis sit donum dei: et an sit virtus. **P**
De acceptione virtutis quadruplici: et quod virtus coiter. **P. D**
Habitus infusus perfectior est acquisite. **N**
Hereticus quis est: et an omnis error repugnat fidei infuse. **D**
An actus repugnat habitui: sicut habitus habitui. **D**
An duo habitus alterius rationis possunt poni in eadem potentia respectu eiusdem actus. **D**
Virtus in genere quid est. **D**
Opus bonum quid est. **D**
An fides acquisite sit virtus moralis vel intellectualis. **D. R**
Virtus intellectualis quid est. **D**
Virtus moralis quid est: et quod virtus moralis causatur multipliciter. **D**
Habitus ille inest potentie: cui actus suus unde causatur. **D**
De divisione virtutis in moralem et intellectualem: et eorum differentiam. **D. R**
Fides acquisite est virtus moralis simul et intellectualis. **R**
Fides infusa nec est moralis: nec intellectualis: sed gratuita. **R**
Quomodo charitas est forma virtutum. **S**
Eadem fides minor potest successivus esse formata et non formata. **S**
Et similiter virtus moralis. **ibidem.**
An in demonibus sit fides infusa: aut acquisite. **F**
Distinctio. xxiii. Questio unica.
Utrum credibilium reuelatorum in eadem anima simul possit esse fides et scientia.
Scientia multipliciter accipitur: hic autem proprie: et quomodo diffinitur. **A**
Quomodo scientia subalternata principia sua presupponit ex subalternante. **A**
Que sunt obiecta fidei acquisite: et que infuse. **B**
Sub fide non tamen cadunt propositiones necessarie: sed etiam contingentes et multe demonstrabiles: licet cognita per demonstrationem non credantur. **L**
Aliquorum credibilium potest esse scientia: aliquorum non tamen apud beatos quam apud viatores. **D**
Habitus infusus fidei potest stare cum scientia et visione respectu eiusdem obiecti: et in eodem subiecto. **L**
Simul possunt stare fides infusa et scientia respectu eiusdem. **L**
Non stant simul habitus scientie et habitus fidei acquisite. **S**
Quid acquirat legens biblicam: et secundum litteram intelligens. **S**
Quid maiores in ecclesia per studium theologicum acquirunt. **D**
Apostoli et prophete quibus primo revelata est veritas fidei: quid acquisierunt: an fidem acquisite: an scientiam: an evidentem certitudinem: et unde fuit illa certitudo causata: et an fuit evidentia maior: fide. **F**
Audiens predicationem et videns miracula fieri: an acquirat fidem: an noticiam evidentem: an fidei intensionem. **L**

Fides excludit dubitationem pertinacem. **F**
Quid de audiente predicationem et vidente apparentia miracula utriusque: tam fidelis quam infidelis apparenter fieri: an necessario assentit articulis fidei vel non. **L**
Deus nulli deest in necessariis ad salutem. **L**
An dictamen rationis presupponat imperium voluntatis: quo imperat rationi ut dicat. **L**
Utrum deus possit causare evidentem noticiam de credibilibus in anima viatoris. **D**
Quid intelligatur per articulum fidei. **N**
An ratio presupponat actum voluntatis ut credat articulos fidei. **L**

Distinctio. xxv. Questio unica.

Utrum omnes fidei articulos in apostolorum simbolo distinctos sufficienter et specificiter utriusque testamenti fideles credere teneantur explicite.
Credere in deum quid est. **A**
Apostoli ediderunt symbolum fidei: et unde dicitur symbolum. **A**
Articuli symboli dupliciter distinguuntur: scilicet vel secundum creditam: vel secundum auctores. **A**
Secundum creditam: secundum naturam divinam. **A**
Secundum naturam assumptam. **B**
De ordine eorundem articulo:um secundum utramque naturam. **B**
Quem articulum singulus apostolorum apposuit. **L**
De duobus symbolis additis niceno et arhanasij. **D**
Distinctio inter fidem explicitam et implicitam. **L**
De utilitate implicitate fidei ac credendi quod ecclesia credit. **S**
Distinctio fidelium quorum quidam sunt maiores in ecclesia: quidam autem minores. **S**
De distinctione articulo:um fidei secundum doctores. **L**
Symbola alia a simbolo apostolorum ad quid: et contra quos edita sunt: et cur aliqua silenter: aliqua sonora voce dicuntur. **D**
Pro quolibet statu ecclesie post lapsum: fides infusa fuit necessaria omnibus: similiter et eius actus ratione utentibus. **D**
Eadem fides infusa fuit in nobis et patribus: non autem eadem acquisite: nec idem fidei actus. **F**
Articulus fidei dupliciter accipitur vel pro veritate credita: vel materia significata. primo modo non est idem articulus: christus passus est: et christus est passus: sed secundo modo est unus. **L**
Fides mediatoris explicita pro omni tempore fuit necessaria saltem in generali: et quod philosophi excusari non sint. **L**
Quid de nato in silva qui doctorem fidei non habuit: an excusetur de ignorantia fidei. **L**
Sicut prudentia actualis in moralibus: ita fides actualis in merito: necessaria est. **D**
Credere ecclesiam catholicam quid est: et quod ille articulus omnes alios in se continet. **P**
Ad que explicite credenda tenentur fideles tempore legis gratie. **D**
An simplices tenentur credere explicite articulum incarnationis trinitatis personarum: et alios articulos de quibus per annum ecclesia festivat. **D**
Omnia membra ecclesie tenentur credere eadem implicitate: non explicite. **D**
Ad quedam particulariter credenda tenentur maiores: ad que non tenentur minores. **D**
Que tenentur credere simplices explicite et que non. **N. D**
Omnes simplices tenentur omnes particulares errores cavere: ne pertinaciter adhereant. **P**
Articuli fidei sunt sufficienter in simbolo collecti: et specie distincti. **P**
Utrum simplex teneatur credere suo prelato fidem implicitam particulariter explicanti in omnibus que predicat. **D**
Utrum temporis successu creverint articuli fidei. **R**
Et quod articulum fidei crescere intelligitur multipliciter. **ibidē.**
Utrum summus pontifex aut ecclesia possit novum articulum aut novum symbolum edere. **S**
Utrum ratio naturalis inducta ad ostendendum fidei veritatem diminuat fidei meritum: et quod ratio humana ad ea que sunt fidei: potest se habere dupliciter. **L**

Inuentarium libri tertij sententiarum

Distinctio. xxvj. Questio vnica.

Utrum spes sit virtus theologica a fide et charitate realiter distincta.

Diuerse acceptiones spei.

Duplex opinio ponentiū spei nō esse habitū a fide et charitate cōiunctim et diuisim distinctā cum eorū impugnatione.

Deus non est tm̄ bonum infinitum in se: sed etiam in nobis.

Duplici amore potest deus ordinate diligi: scilz amore amicitie et amore concupiscentie.

Et quis sit actus spei. ibidem.

Diffinitio spei: cum particularum declarationibus.

Spes etiam est respectu beatitudinis formalis et alioz a deo: et in genere respectu quorum est.

De virtute theologica quid sit fm̄ duplicem eius acceptionē. ff
Et quot requiruntur ad hoc cōditiones vt aliqua virtus dicatur theologica. ibidem.

Spes infusa et acquisita et que illarū sufficit ad inclinandū.

Spes actus quis est.

Spei obiectum primarium et principale quod est.

Item spei obiectū adequatū desiderii efficacis duo includit.

Desperās et presumens: an velint efficaciter beatitudinem vel quomodo.

Licet deus daturus sit seipsum propter merita: ob hoc tamē nō minus liberaliter.

Deus quomodo est principaliter adorandus.

Ati quid est.

Beatitudo duplex: formalis et obiectiua.

Spes est virtus theologica tam infusa q̄ acquisita: licet diuersimode.

Spes realiter distinguitur a fide et a charitate coniunctim et diuisim: similiter et actus spei ab actu fidei et charitatis.

Licet actus spei sit amor concupiscentie: non tamen est vsus dei nec fructio.

De diuisione appetitus in concupiscibilem et irascibilem/ et eorum distinctione penes actus et obiecta.

Et q̄ non distinguuntur penes delectabile et arduum.

Et q̄ illi appetitus ita distinguuntur in voluntate sicut in appetitu sensitivo. ibidem.

Bonum arduum quid est.

Q̄d quattuor passiones gaudium/dolor/spes/timor: inueniuntur tam in concupiscibili q̄ in irascibili.

Et q̄ passiones in concupiscibili differunt specie ab eis que sunt in irascibili. ibidem.

Et q̄ vtraq̄ vis non nominatur a passione adequata: sed a principali. ibidem.

Spes in irascibili inuinit timorem et dolorem in concupiscibili: dolor autem in irascibili auget dolorem concupiscibilis.

Alia est spes concupiscibilis/et alia irascibilis.

Spes large accepta aliqua est in concupiscibili: aliqua in irascibili.

Spes theologica est in concupiscibili et non irascibili.

De ordine spei ad alias virtutes theologicas earūq̄ inter se.

Cur ponuntur due virtutes theologice in voluntate: et vna tm̄ in intellectu.

Virtutes theologice nō correspondent partibus imaginis.

Utrum sit tm̄ vna spes respectu omnium sperandorum.

Virtutes theologice consistunt in medio: sed aliter q̄ morales.

Quomodo actus spei possit esse meritorius.

Q̄d sine charitate nullus actus est meritorius.

Aliter formatur charitate virtus: aliter eius actus: et quomodo actus dicitur formari charitate.

Obiectum adequatum quid est.

De obiecto adequato spei: et quomodo differunt obiectum adequatum/ et obiectum principale: q̄ obiectum adequatū nō est res extra: sed signum intra.

Distinctio. xxvij. Questio vnica.

Utrum charitas sit habitus inclinans voluntatem hominis ad obseruantiam perfectam precepti charitatis.

Secm̄ triplicē appetitū/ distinguitur triplex amor: naturalis/ sensitiuus et intellectiuus: et de distinctione illoz appetituum.

Quid sit amor rationalis vel intellectiuus: quia quoddam vel le.

De actibus voluntatis/ q̄ sunt tantum duo in genere.

Non est ponendus actus medius inter nolle et velle.

Amor passio est principium aliarum passionū et causa earū.

Amor arbitrarius diuiditur in amorem affectiuum et effectiuum:

Item in amorem amicitie et concupiscentie. Item in amorem complacentie et desiderij cum membrorū declarationibus.

Q̄d in amore concupiscentie quandoq̄ sunt duo actus: quans doq̄ vnus tm̄.

Et de duplici ordine illoz actuum temporis et nature. ibidem.

Et q̄ quilibet horum actuum potest esse ordinatus vel inordinatus.

Quomodo differunt amor/ dilectio/ charitas/ amicitia. ff

Quid sit amare deum: et q̄ nullus peccator: peccato mortali diligit deum.

De precepto charitatis et eius clausulis quomodo intelligendum sit: et vbi habetur in scripturis.

Diligere deum super omnia quadrupliciter potest intelligi fm̄ Cameronē.

Aliter hoc dicitur fm̄ Sco. extensue et intensue: et q̄d est amor tenerior/ seu feruentior/ et est amor firmitior. ibidem.

Q̄d perfecti obseruationis precepti p̄mi/ tres sunt gradus.

Appetitus naturalis quid est.

Amor naturalis quid est.

Appetitus naturalis siue sensitiuus quid est.

Quid venit nomine amoris vel amare.

Amare quid est.

Amor efficacis et verus quis est.

Amor affectiuus et amor effectiuus quid est.

Quō amor effectiuus: qui est effectus amoris: dicitur amor.

Item de amore effectiuo respectu dei.

Amor amicitie et amor concupiscentie quid est.

Perfecta obseruatio p̄cepti charitatis dupliciter intelligitur.

Idem est totum et perfectum: et quid dicitur perfectū: et quid est perfectio nature et gratia: et quid est illo modo deum diligere ex toto corde.

Quid est diligere deum ex toto corde.

Amor complacentie et desiderij quid est.

In totalitate et perfectione dilectionis dei super omnia/ tres ponuntur gradus.

Omnis habens gratiam gratum facientem/ diligit deum ex toto corde/ tota anima et c.

Q̄d respectu cuiuslibet actus diligendi deum potest poni habitus.

Ad diuersos actus amoris effectiuū diuersi inclinant habitus specie.

Ad amorem concupiscentie inclinatur spes: ad amorem amicitie charitas.

Preceptum de diligendo deū super omnia/ intelligitur fm̄ omnes species dilectionis/ tam intensue q̄ extensue.

Et hoc late probatur de amore amicitie/ concupiscentie/ complacentie/ desiderij/ affectiuo/ effectiuo/ intensue et extensue per totum. ibidem.

De sentimento deuotionis. Item de amore firmo et tenaci siue tenero.

Licite potest diligi creatura actu intensiore gradualiter/ q̄ deus.

Utrum preceptum charitatis adimpleri possit in hac vita.

Cur non est datum preceptum de visione dei sicut de charitate.

Homo ex suis naturalibus potest deum super omnia diligere.

Amor amicitie dei super omnia non potest stare in viato/ sine charitate et gratia: licet precedat nō tempore: sed natura et gratiam et charitatem.

An ad actum esse meritorium sufficit coexistentia gratie.

Nulla dilectio creature citra deum quātūcūq̄ in ea delectetur homo: contrariatur aut tollit dilectionem dei super omnia.

Stante lege non potest homo per pura naturalia implere p̄ceptum.

per. xl. eius distinctiones.

primum de dilectione dei super omnia: quia non potest diligere merito: sine gratia. **R**

An deus possit alicui precipere: quod pro certo tempore non diligat eum. **B**

Nullus homo potest bene agere gratuite: sed bene moraliter sine gratia: stante lege. **R**

Cum actus amoris amicitie sit semper rectus: ad quid ergo ponitur habitus charitatis. **A**

Utrum deus sine rationem absolutam vel attributalem puta ut creator: seu redemptor: sit obiectum actus charitatis. **S. I**

Actus amoris amicitie dei semper est rectus: nec ideo superfluit habitus charitatis. **A**

Et quod non potest esse distortus. **ibidem.**

Ratio formalis obiecti sumitur dupliciter. **B**

Et que est ratio formalis obiecti amoris amicitie/concupiscentie/coniunctum vel diuisum. **ibidem.**

Distinctio. xxviii. Questio unica.

Utrum quattuor rerum genera sint eodem charitatis habitu diligenda.

Non omne diligibile est diligibile ex charitate. **A**

Et quod diligibile est ex charitate diligendum. **ibidem.**

Quid sit obiectum adequatum actus charitatis distinctiue. **A**

Cum declaratione clausularum. **ibidem.**

Proprius actus charitatis est amor amicitie mediatum vel immediatum. **B**

Creatura dupliciter participat beatitudinem. **A**

Amor dei mediatum et immediatum quis est. **B**

Diligere proximum charitatiue quid est. **D. D**

Habitus charitatis acquisitus quo plurificat specie sine diuersitate actuum specie distinctorum. **L**

Habitus charitatis infusus et acquisitus quomodo inclinatur mediate vel immediate. **L**

De habitu charitatis infuso: quod se habeat respectu actus charitatis elicitum: et quomodo actus diligendi creatura propter deum est actus charitatis. **L**

Quid intelligatur nomine proximi. **D. B**

Utrum sunt quattuor diligibilium genera charitate diligenda. **L**

Una est charitas infusa specie in omnibus ex charitate diligens: et una numero in uno subiecto. **f**

Charitas acquisita multipliciter causatur sine multitudinem actuum charitatis specie distinctorum. **f**

Utrum angeli et beati sint proximi nostri. **B**

Idem de animabus. **ibidem.**

Utrum demones et damnati sunt ex charitate diligendi. **D**

Dupliciter aliquid charitate diligitur. **D**

Quomodo seipsum homo diligit ex charitate. **J**

Charitas sumitur dupliciter. **J**

Quomodo virtutes ipsa beatitudo: et omnis natura potest diligere ex charitate. **D**

Distinctio. xxix. Questio unica.

Utrum ordinis observatio circa diligibilia dilectione gratuita sit ad salutem consequendam necessaria.

Ordo charitatis non est ordo temporis: sed perfectionis: que attenditur dupliciter: vel quantum ad affectum: vel quantum ad effectum. **A**

Utrum ordo diligibilium sine beatum Ambrosium. **A**

Dilectio gratuita non semper concordat dilectioni naturali: quod natura quandoque concurrat cum gratia via consona: quandoque via opposita: quandoque via diuersa. **B**

Inclinatio naturalis non est semper recta: sed inclinatio sine lege nature semper est recta. **B**

Ordo debitus charitatis est de necessitate salutis. **L**

Deus pro omnibus primo est affectiue et effectiue diligendus. **L**

Omnia ex charitate diligenda circa deum: sunt eque diligenda quantum ad obiecta principalia dilecto volenda que sunt deus/beatitudo/gratia. **D**

Quilibet plus debet diligere se charitatiue/affectiue et effectiue quam proximum. **L**

Quomodo verum est quod charitas non querit que sua sunt. **L**

De ordine dilectionis beatorum in patria: an semper quilibet

plus diligat se quam alium qui est plus beatus et plus deo iunctus an plus coniunctum quam extraneum: an plus meliorem etc. explicatur per quattuor propositiones. **J**

Tractatur opinio Seco. de actu diligendi recto et reflexo/quantum do vera et quando falsa. **L**

In dilectione gratuita parentes preponendi sunt filiis: et propinqui qui remotis. **f**

Quod multe sunt rationes diligibilitatis: et sine hoc diligibilia habent se ut excedentia et excessiva. **B**

Item enumerantur ibi rationes diligibilitatis. **ibidem.**

Magis diligendi sunt extranei boni quam propinqui mali gratuiti: secus dilectione naturali. **S. D**

Magis diligendus est proximus quam proprium corpus. **D**

Qualis sit ordo charitatis in patria. **J**

De gradibus incipientium/proficientium et perfectorum: quomodo et sine quid distinguuntur. **L**

Distinctio. xxx. Questio unica.

Utrum dilectio gratuita que de necessitate precepti impeditur inimico: sit magis meritoria quam ea que redditur amico.

Inimicus sub ratione inimici non est diligendus: et de intellectu questionis. **A**

Precepta affirmatiua magis obligant ne contraria fiant: quam ad opus preceptum. **B**

Que bona volenda sunt inimico. **B**

Ratio meriti dependet ex libere. arbi. et gratia: et quomodo se habent ad meritum actus intensio: ex minori gratia elicitus: et e converso. plura ibi habentur de actu meritorio. **L**

Dilectio inimici quantum ad bona spiritualia: et indifferentia quoad deus est de necessitate: quandoque non. **D**

Utrum quis possit inimico mortem velle simpliciter vel ex conditione. **L**

Quid de iudice qui criminose condemat ad ultimum supplicium: quam intentionem debet habere. **L**

Item de tyranno an possit mors eius optari. **ibidem.**

Diligere inimicum quantum ad bona spiritualia actu positiuo non est simpliciter necessarium. **f**

Ratio meriti et quantitas meriti ex quibus dependet: an ex conatu maiori vel gratia intensiori. **L**

Perfectio actus meritorij an principaliter dependet a gratia vel conatu voluntatis tanto vel tanto. **B**

In casu extreme necessitatis: tenetur quilibet inimico impendere bona spiritualia et temporalia. pulchre extenditur hoc dictum. **f**

Aliqua dilectio amicorum est magis meritoria dilectione inimicorum: aliqua minus meritoria: aliqua eque meritoria. **B**

Dilectio dei magis meritoria est dilectione proximi. quod actus a vita non est fructuosus: vita contemplatiua. **D**

Utrum oportet dimittere signa rancoris. **J**

Distinctio. xxxi. Questio unica.

Utrum in patria sine imperfectione maneat virtutes theologice.

Actus respectu obiecti presentis et absentis differunt specie. **A**

Imperfectio non apparentis est de essentia actus fidei. **B. Sic de spe. ibidem.**

An actus fidei et spei possint essentialiter perfici. **B**

An visio possit stare cum fidei actu respectu eiusdem obiecti. **B**

Actus fidei et visionis: similiter actus spei et retentionis eiusdem obiecti sunt oppositi: nec simul stare possunt. **A. B**

Quomodo fides et spes sint ex parte: et non charitas. **L. D**

Charitas via specie differt a charitate patrie: similiter et actus dilectionis via et actus dilectionis patrie: differunt specie. **D**

Secus de charitate infusa. **ibidem.**

Fides et spes tam acquisita quam infusa non manent in patria. **L**

Eadem est charitas via et patrie infusa. **L**

Probabile est charitatem acquisitam via non manere in patria. **f**

Fidei et spei euacuatis in patria non succedunt alij habitus inclinantes ad visionem et retentionem. **B**

Frustratio via non est eiusdem rationis cum fruitione patrie. **D**

Utrum scientia euacuetur in patria. **J**

Inuentarium libri tertij sententiarum

Distinctio. xxxij. Questio vnica.

Utrum deus ab eterno diligat ex charitate equaliter omnia creata simul et creabilia. Repetitur breuiter quid sit diligere et quod dilectio. **A**

Duplex est charitas: creata et increata: et quod deus essentia sua se et alia formaliter diligit: quod dupliciter contingit ex charitate diligere. **B**

Voluntas efficax et simplicis complacentie quid est. **F**
Que contraria inferunt contradictoria non realia: sed logica. **I**

Quo potest aliquis diligere irrationalia ex charitate. **D**
Diligere equaliter contingit multipliciter: aut referendo ad actum dilectionis: vel ad bona volita: vel ad ordinem volendi. **B**

Deus rationabiliter et ordinate diligit. **B**
Quomodo intelligitur dictum **Sco.** quod omnia rationabiliter volens primo vult finem: deinde alia: sic et deus etc. **B**

Deus ab eterno diligit se et omnia possibilis aliquando existentia: non tamen possibilis nunquam existentia ex charitate. **E**
Charitas qua deus formaliter diligit est diuina essentia. **D. E**

Quomodo ex charitate aliter diligit rationalia et irrationalia: et quomodo equaliter diligit omnia: et quod inequaliter et ordine quodam: late explicatur pluribus conclusionibus. **D. E**

Quomodo deus diligit contraria: et quomodo possibilis nunquam existentia. **F**
Actus diligendi quo deus diligit se et alia: non est proprius persone: sed appropriatus spiritui sancto. **B**

Utrum christus plus dilexerit petrum quam iohannem: vel e converso. **D**
Similiter utrum magis hominem quam angelum: predestinatum quam preceptum: genus humanum quam christum. **Ibidem.**

Distinctio. xxxij. Questio vnica.

Utrum preter virtutes theologicas sint ponende in parte rationali/aut sensitua subiectate virtutes cardinales aut morales. **A**
Cur quedam virtutes dicantur cardinales et principales. **A**

Unde distinguitur habitus et actus. **B**
Potentia anime quid est. **B**
Obiectum quid est. **B**

De diuisione obiectorum secundum que sumitur distinctio actuum et virtutum. **B**
De duplici actu virtuoso extrinsece et intrinsece: similiter et de habitu. **E**

Preter virtutes theologicas ponende sunt morales/que dicuntur cardinales. **D**
Multiplex distinctio virtutum cardinalium: penes potentias: penes actus: penes obiecta: penes vitia contraria. **E**

Quattuor sunt virtutes cardinales secundum communem et consuetam diuisionem. **E**
Totum est triplex: similiter et pars. **E**

Quomodo in virtutibus possunt assignari partes triplices: integrales: subiectiue et potentiales/cum declaratione singulorum membrorum. **E**

Quattuor sunt virtutes cardinales omnes alias tam partes integrales/subiectiuas/aut potentiales comprehendentes. **E**
De differentia inter partes integrales/subiectiuas et potentiales: et illud ostenditur de huiusmodi partibus de prudentia exemplariter. **E**

Virtutes cardinales intrinsece sunt tamen in parte rationali: sed de nominatione extrinseca sunt in parte sensitua et executiua. **F**
Que virtutum cardinalium sit principalior: vbi de duplici principalitate et prioritate nature vel perfectionis. **B**

Preter virtutes cardinales acquisite ponende sunt infuse propter sanctorum auctoritates. **D**
Quomodo morales virtutes manent in patria secundum habitus: non secundum eisdem actus/quos habuere in via. **I**

Distinctio. xxxij. Questio vnica.

Utrum necessarium est ponere dona/fructus et beatitudines a virtutibus theologicas et moralibus realiter differentes. **A**
Quid intelligatur per dona/fructus et beatitudines. **A**

De generali habituum distinctione: et presertim habituum voluntatis usque ad virtutes theologicas et cardinales. **B**
Tres virtutes morales acquisite: iusticia/temperantia/fortitudo sunt genera subalterna. **E**

Primo concupiscibilia sunt honor et delectatio: vtile non est primo concupiscibile. **E**
Temperantia que est circa concupiscibilia per appetitum. scilicet circa honores et voluptates/habet duas species humilitatem et temperantiam: que subdividitur. **E**

Fortitudo in genere duas habet species: patientiam et fortitudinem. **E**
Iusticie species que sunt. **E**
De distinctione beatitudinum. **D**
Et quare dicuntur beatitudines. **Ibidem.**

De distinctione donorum: et quod neque beatitudines: nec dona distinguuntur a virtutibus. **E**
De fructibus quos annumerat apostolus quod sunt: et eorum distinctione. **F**
Duplici ratione aliqua dicuntur dona spiritus sancti. **B**
Quatuor sufficienter perficitur quantum ad actus ad salutem necessarios per septem virtutes: quattuor scilicet cardinales/et tres theologicas. **D**

Beatitudines/dona et fructus sunt realiter virtutes de numero septem virtutum. Quod perfectio eorum non mutat speciem. **I. A.**
Nomina virtutum/donorum/beatitudinum et fructuum/ differunt ratione: licet res significare sint eadem. **I**
Et quid dicunt illa nomina virtus/donum/beatitudo. **I**
De triplici donorum ordine apud **Esaiam** et **Mattheum**. **D**
Dona utrum manent in patria. **I**
Et quomodo/ac ad quid manent in patria. **Ibidem.**

Distinctio. xxxij. Questio vnica.

Utrum sicut timor et charitas in eodem subiecto repugnat: ita sapientia/intellectus/scientia et consilium inter se realiter differat. **A**
Timor: accipitur tripliciter: per passionem pro actu/et pro habitu. **A**

De quintuplici timore/et eorum diffinitionibus/naturali/anudano/seruili/initali et casto seu filiali: et late tractantur earundem diffinitiones. **B**

De differentia timorum. **E**
Timor mercenarius quis est: sub quo comprehenditur. **D**
Amisio beatitudinis potest dupliciter timeri. **D**

Quis amor sui est radix ciuitatis terrene reproborum. **E**
Utrum vsus timoris seruilis sit beatus: an malus. **I**
Habitus timoris seruilis an sit bonus an malus. **I**

Timor naturalis nec repugnat charitati: nec coarctat eam. **E**
Timor mundanus est contrarius charitati. **E**
Timor seruilis vno modo charitati repugnat. **F**

Timor seruilis stat cum charitate quantum ad actum in via: non in patria. **F**
Timor castus non separatur a charitate: nec in via: nec in patria quoad actum et habitum: non tamen quantum ad omnem eius actum. **E**

Et quod timor naturalis: nec seruilis: nec initialis manet in patria. **B**
De distinctione sapientie/intellectus/scientie et consilij/ quantum ad nomina/et quantum ad rem. **D. I**

An timor seruilis sit donum spiritus sancti: et quod aliqua sunt dona spiritus sancti/cum quibus non est spiritus sanctus. **I**
Habitus timoris seruilis et initialis non sunt idem. **I**

Quis et quomodo timor: decreuit crescente charitate: et quomodo sit illa remissio timoris cum ei charitas non contrarietur. **D**

In qua potentia sit timor: an in concupiscibili: vel in irascibili. **I**
Distinctio. xxxij. Questio vnica.

Utrum omnes virtutes in genere sint adinuicem connexe. **E**
De quinque gradibus virtutis moralis: qui late explicantur. **A**
Duplex est actus imperatiuus: formaliter et equiuociter. **B**

Et quid est sic imperare. **Ibidem.**
Actus dicitur bonus vel malus ex genere: ex circumstantia: ex principio meritorio: declaratur exemplis multis. **E**

Habituum inclinatio ad actus: aliqui sunt in parte sensitua: quidam in voluntate. **D**
De quadruplici acceptione prudentie et eius distinctione a philosophia morali late explicatur. **E**

Virtutum conexio potest intelligi vel formaliter/vel principaliue vel inclinatiue. **F**
Virtutes morales inter se non sunt formaliter connexe. **B**

Utrum necessarium est ponere dona/fructus et beatitudines a virtutibus theologicas et moralibus realiter differentes. **A**
Quid intelligatur per dona/fructus et beatitudines. **A**

De generali habituum distinctione: et presertim habituum voluntatis usque ad virtutes theologicas et cardinales. **B**
Tres virtutes morales acquisite: iusticia/temperantia/fortitudo sunt genera subalterna. **E**

Primo concupiscibilia sunt honor et delectatio: vtile non est primo concupiscibile. **E**
Temperantia que est circa concupiscibilia per appetitum. scilicet circa honores et voluptates/habet duas species humilitatem et temperantiam: que subdividitur. **E**

Fortitudo in genere duas habet species: patientiam et fortitudinem. **E**
Iusticie species que sunt. **E**
De distinctione beatitudinum. **D**
Et quare dicuntur beatitudines. **Ibidem.**

De distinctione donorum: et quod neque beatitudines: nec dona distinguuntur a virtutibus. **E**
De fructibus quos annumerat apostolus quod sunt: et eorum distinctione. **F**
Duplici ratione aliqua dicuntur dona spiritus sancti. **B**
Quatuor sufficienter perficitur quantum ad actus ad salutem necessarios per septem virtutes: quattuor scilicet cardinales/et tres theologicas. **D**

Beatitudines/dona et fructus sunt realiter virtutes de numero septem virtutum. Quod perfectio eorum non mutat speciem. **I. A.**
Nomina virtutum/donorum/beatitudinum et fructuum/ differunt ratione: licet res significare sint eadem. **I**
Et quid dicunt illa nomina virtus/donum/beatitudo. **I**
De triplici donorum ordine apud **Esaiam** et **Mattheum**. **D**
Dona utrum manent in patria. **I**
Et quomodo/ac ad quid manent in patria. **Ibidem.**

Distinctio. xxxij. Questio vnica.

Utrum sicut timor et charitas in eodem subiecto repugnat: ita sapientia/intellectus/scientia et consilium inter se realiter differat. **A**
Timor: accipitur tripliciter: per passionem pro actu/et pro habitu. **A**

De quintuplici timore/et eorum diffinitionibus/naturali/anudano/seruili/initali et casto seu filiali: et late tractantur earundem diffinitiones. **B**

De differentia timorum. **E**
Timor mercenarius quis est: sub quo comprehenditur. **D**
Amisio beatitudinis potest dupliciter timeri. **D**

per xl. eius distinctiones.

Virtutes morales vere connexae sunt principiatiue. B
Virtus heroica quid est: seu actus heroicus. A
Quid est voluntatem imperare membris seu potentijs inferioribus hoc vel illud faciendum. B
Virtutes morales vere seu perfecte connexae sunt inclinatiue. J
Virtutes primi et secundi gradus non sunt vere virtutes: sed analogice. J
Tripliciter contingit exercere actum bonum exteriorum: aut propter deum: aut quia sic dictatus a ratione recta: aut propter alium finem. L
Habens unam virtutem veram: sine preparatione cordis habet oes: sicut habes unum vitium: habet oia sine cordis preparatione. L
Primus et secundus gradus virtutis secum compatitur vitium et actum vitiosum. D
Tertius et quartus gradus virtutis non stant cum vitio. D
Virtus quarti gradus repugnat ois vitio et culpabili errori. D
Omnis actus vere virtuosus connectit prudentie actuali: sic habitus virtutis habitus prudentie connectit non actui: sed non econverso: quia prudentia esse potest sine virtute morali. N. O
Est aliqua prudentia que esse non potest in ratione: nisi virtus moralis fuerit in voluntate in presenti vel in preterito. D
Virtutes theologice non sunt sibi invicem formaliter connexae. P
Sine charitate potest haberi vera virtus: sed non perfecta. Q
Virtus moralis non requirit habitum cognitivum in potentia sensitiva: nec etiam econverso: licet habitus alterius potentie a voluntate ut sit virtus: requirit virtutem in voluntate. R
Nulla moralis virtus alteri repugnat: nec virginitas castitati. S
Vicia sunt sibi contraria: et tamen habens unum: habet omnia etiam contraria sine preparatione cordis. L
Habes unam virtutem: habet etiam actus quosdam vitiosos: scilicet qui potest bene fieri sine preparatione cordis: non tamen omnes. L
Quibus repugnat virtus tam habitibus quam actibus. A
An fides et spes sint vere virtutes. P
Et an sint perfecte virtutes. ibidem.
Sine charitate haberi potest vera virtus: sed non perfecta: imo etiam heroica. Q
Theologicae virtutes moralibus: et econverso non sunt formaliter connexae. Q
An aliquae virtutes sint sibi contrariae. S
Anus virginitatis et conjugalis castitatis quis est. S
Contrarioz contrarie sunt dispositiones: quod intelligitur. L
Ad virginitatis virtutem quid requiritur. S
Exponuntur auctoritates sonantes: quod prudentia non est sine virtute morali. L
Quo malicia execat intellectum positive et privative. L
Quomodo omnis malus ignorans. L
De qualitate virtutum in eodem subiecto existentium. V
Distinctio. xxxvii. Questio unica.
An ad precepta decalogi legis nature indispensabilia: referantur omnia alia legis mandata. A
Quid lex obligatoria. B
Triplex est lex: naturalis: divina: positiva et descriptio legis divine. B. L
Qualis notificatio requiritur ad legis obligationem. B
Anum ignorantia in vincibili ster legis transgressio. B
De quattuor gradibus divine legis. L
An presumitur aliquis non ignorans vel non ignorasse. B
Cur aliqua lex precise dicitur divina: vel de iure divino. L
Lex naturalis obligatoria quid est. B
Differentia iuris naturalis a iure divino. D
Lex humana quid est. L
An distinctio legis triplicis sit data per opposita. L
De lege naturali et humana. D. L
Dupliciter aliquid dicitur de lege nature: sicut aliquid dupliciter dicitur naturaliter notum. F
Quid dispensare in lege. S
De triplici lege veteris testamenti morali: iudiciali: ceremoniali. li. D
De numero: ordine: ac distinctione preceptorum decalogi. J. L
Non omnia precepta decalogi sunt de lege nature stricte. L

Duo precepta negativa prime tabule sunt de lege nature stricte. L
Omnia precepta secunde tabule sunt de lege nature large et non stricte. D
Precepta legis nature stricte non sunt dispensabilia quantum ad principia et conclusiones proximatas: secus quoad remotas. D
Precepta secunde tabule quomodo sunt dispensabilia. N
Ibi de abraham quantum ad homicidium: et de see quantum ad fornicationem: et samsonem. ibidem.
Quomodo precepta decalogi sint servanda ad mentem precipientis. Et quod duplex est intentio precipientis. P
Tripliciter quis potest se habere ad preceptorum observantiam. P
Quomodo cetera precepta ad decalogum reducuntur: vel ut principia: vel ut conclusiones: vel ut rationi consona. D
An precepta decalogi obligent ut observentur in charitate. P
An precepta secunde tabule sint de lege nature stricte quantum ad id quod precipiunt. Q
An decalogus pro omni statu hominem ad sui observantiam obligat. R
An dominus dispensavit cum filiis israel super precepto: Non furum facies. S
Distinctio. xxxviii. Questio unica.
An mendacium in viris perfectis culpa sit mortalis.
De duplici sermonis veritate: differentia inter mendacium et mentiri. A
Veritas sermonis et veritas rei est duplex: et quod duplex est veritas sermonis. A
Stat aliquem verum dicendo mentiri: et dicendo falsum non mentiri. A
Non omnis mentiens dicit mendacium. A
De definitione mendacii et mentiri. B. A
Non omnis qui mentitur dicit mendacium: sed econverso. A
De triplici mendacio: pernicioso: officioso: iocoso. L
Mendacium/mentiri/decipere dupliciter accipiuntur: vel ut includunt iniustitiam: vel ut non includunt. D
Impugnantur cause multorum: propter quas omne mendacium est peccatum sine eos. L
Non nullum mendacium primo modo potest esse sine peccato: sed bene secundo modo de potentia dei absoluta: non autem ordinata. F. B
Mendacium perniciosum est mortale: cetera venialia ex natura actus: tam perfectis quam imperfectis. D. J
Possunt tamen esse mortalia ex circumstantia aliqua. ibidem. J
An ex circumstantia persone specialiter non obligante: peccatum mortale transferatur in veniale: aut econtra. J. L
Mendacium iocosum in doctrina vel iudicio est quandoque peccatum mortale: et quandoque non. L
In scriptura sacra nullum mendacium continetur assertive dictum in sensu in quo spiritus sanctus eam revelavit. L
Scandalum pusillorum: non phariseorum quomodo est vitandum. J
Quomodo a mendacio excusentur patres veteris testamenti: abraham/ysaac/iacob/ioseph/obstetrices/iosue/raab/dauid/iehu/iudith. L. D
Quomodo sine mendacio aliqua dicuntur in scriptura figurative et parabolice. L
De simulatione sanctorum: an sint mendacia: aut an excusentur: iosue/dauid/christus qui finxit se longius ire. N
Distinctio. xxxix. Questio. j.
An licitum sit iurare in testimonium veritatis et in obligationem servande promissionis.
Quid sit iurare et quid iuramentum. A
An deus advocatur in testem in se vel in creatura. A
Ex qua causa inductum est iuramentum. A
De multiplici forma iuramenti. B
Duplex est iuramentum: assertorium et promissorium. L
Quod est iuramentum simplex et execratorium: quod est gravissimum. L
Quam potestatem habet papa in dispensando super iuramentis prestatis. N

Inuētariū libri tertij per .xl. eius distinctiones.

Juramenta generalia totius communitatis/ vniuersitatis &c. de seruando statuta: de obediendo &c. quō sunt intelligenda. **N**
Necessitas coactionis et charitatis seu utilitatis proximi. **S**
Quare periurans per euangelium publice fit infamis: et nō iurans per deum. **S**
Juramentum diuiditur in iuramentum et per iurium. **C**
De tribus comitibus iuramenti/ veritate/ iudicio/ iusticia. **D**
De iuramento doloso/ incauto/ coacto quid sit fin descriptionē cuiuslibet. **E**
De duplici metu: quidam cadit in constantē iurum: quidā non: et quis est ille. **E**
Pro nullo metu peccandum est mortaliter: nec pro metu pene: nec culpe. **E**
Quod iuramentum tm̄ debitis circūstātijs est licitum: probatur multipliciter. **F. S.**
Deus iurauit/ similiter angeli et apostoli. **F**
Jurare est actus latrē. **F**
Exponitur non iurare omnino: similiter illud Jacobi. Nolite iurare. **S**
Cauenda est summopere iurandi frequentia. **S**
Juramentum execratoriuum non fit nisi per creaturam. **H**
Quomodo licet iurare per creaturam: et quomodo nō licet. **D**
Aliiter obligat iuramentum assertorium: aliter promissorium. **J**
Juramentum dolosum obligat in foro exteriori: nō interiori. **J**
Juramentum incautum quomodo obligat. **L. L.**
De iuramento iosue facto gabaonitis. **L.**
De iuramento coacto/ quod obligat in foro consciētiē. **D. S.** **S**e
cus in foro exteriori. **ibidem.**
Quale remedium habet qui coactus iuramento dedit raptori
centum florenos. **D**
Juramentum debite circūstantionatum quomodo obliget. **N**
De conditionibus in quolibet iuramento licito subintellectis
que ad ternarium reducuntur. **N**
Qualis debet esse causa motiua ad iurādū & que necessitas. **D**
Et q̄ duplex est necessitas. **ibidem.**
Quis cui iurare possit. **S**
Per quid iurandum est. **S**
Malus est iuramentum per deum q̄ per creaturam. **S**
Utrum liceat iuramentum ab idolatris recipere per deos falsos
iurantibus. **R**
Quanta honestate sit iurandum. **S**
Quo tempore licet iurare: et ibi cōtra quandam superstiosam
obseruantiam. **L. U.**
Que partes in iudicio non admittuntur ad iurandum tempo
re festiuo. **S**
Utrum iurare sit actus de se bonus/ malus/ vel indifferens. **E**
Obligaciones priuate et particulares an obligent fin mentem
promittentis vel fin verba. **R**
Et an nolens obligari: sed dolose promittens teneatur coram
deo. **ibidem.**

Juramentum obuians charitati non ligat. **R**
Juramenta de non obseruando cōsilia euangelica/ an sint obli
gatoria et quomodo. **R**
Et an sic iurantes peccent et quando. **ibidem.**
Distinctio. xxxix. **Q**uestio. ij.
Utrum omne periurium sit mortale peccatum.
De sex modis periurij: et q̄ periurij tripliciter accipitur: et eius
diffinitionem quam ponit magister in textu. **A**
Quod quadruplex est falsitas: vocis/ proferentis/ obligationis et
indiscretionis. **S**
Deliberatio requiritur tam ad actum meritorij q̄ vitiosum. **E**
Consuetudo & frequentia actus non mutant genus peccati: ita
q̄ peccatum veniale propter cōsuetudinē nō fit mortale. **D**
Juramentum quandoq̄ fertur de certitudine: quandoq̄ de cre
dultate. **E**
Nullum periurium indeliberate factū est mortale peccatum. **F**
An habitus & cōsuetudo aliquid faciāt ad ratione peccati. **D**
Quale periurium sit mortale deliberate factum fin sex modos
premissos per conclusiones plures. **F. S. H. J.**
Judex non debet condemnare propter testimonia de credulita
te: & peccata occulta non sunt ab homine iudicanda. **D**
Ignorantia inuincibilis excusat in iuramento de certitudine. **D**
Quando iuramentum de credulitate est peccatum: et quale est
quod prestatur in promotionibus vniuersitarum ad ordines
vel dignitates. **D**
Quod coactio et iocus non excusant a mortali iuramentum. **L.**
Utrum peccet qui alium ad periurium prouocat quē nouit pes
ieraturum. **S**imiliter quid de audientibus. **L. D**
Quod iurans per idolum: aut per alium modum illicitum fidē tes
netur seruare: nisi iuraret contra iusticiam. **N**
Utrum periurium sit grauius homicidio duplex opinio. **D**
Utrum iuramentum cū sit actus latrē: sit frequentandum. **D**
Distinctio. xl. et vltima. **Q**uestio vnica.
Utrum a veteri lege distet noua per precepta sacramenta et pro
missa.
Quomodo iudei tenebātur ad precepta moralia/ cerimonialia/
et iudicialia. **A**
De grauitate veteris testamenti respectu noui/ ratione moralij
cerimonialij et iudicialij. **A. B.**
Noua lex excellit veterē quārum ad adiutoria multipliciter. **S**
Lex euangelica distat a veteri preceptis/ sacramentis et promif
sis. **E**t probatur conclusio quantum ad omnes partes. **E**
Quomodo vetus testamentum dicitur prohibere manum: non
animum: cum tamen prohibeat concupiscētiā: que pertinet
ad animum. **D**
Utrum vetus lex dicitur lex occidens: euangelium viuificans. **E**
Quare lex vetus dicitur lex timoris: et noua amoris. **F**

Finis registri.

